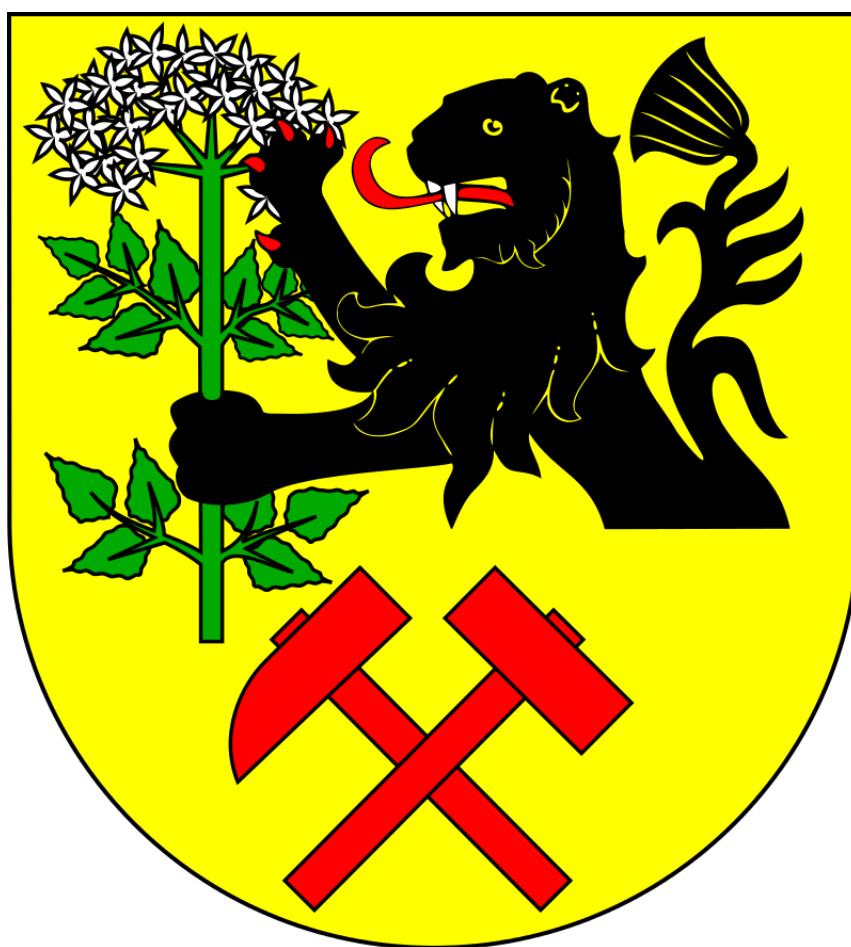

Strategický rozvojový plán

Kryštofovo Údolí

2021 – 2030

Objednatel:

Obec Kryštofovo Údolí

Kód obce: 564176
IČO: 00671991
Sídlo: Kryštofovo Údolí 166
460 02 Liberec 2
Zastoupení: Mgr. Jana Blažková, starostka
Email: info@kudoli.cz

Zpracovatel:

Úplný název: SENSEI consult s.r.o.
IČO: 24316059
Sídlo: Úvalská 33, Praha 10, 100 00
Zastoupení: Ing. Miroslav Kölbl
Email: kolbl@senseiconsult.cz

Preambule:

Strategický plán rozvoje obce Kryštofovo Údolí je strategickým rozvojovým dokumentem obce, který představuje plán rozvoje obce od roku 2021 do roku 2030.

Dokument bude sloužit jako podklad pro činnost samosprávy obce Kryštofovo Údolí v souladu se zásadami regionální politiky Libereckého kraje a také jako dokument pro konkrétní rozvojové aktivity a projekty, které se v obci připravují.

Strategický dokument představuje společně s územními plány a s rozpočtovými výhledy základní koncepční dokument obce Kryštofovo Údolí.

Dokument definuje potřeby, rozvojové varianty obce, vize, plány a možnosti financování těchto plánů a aktivit v dalším období čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů.

Dokument obsahuje statistické šetření, které bylo provedeno průzkumem (dotazníky) mezi občany obce. Je zřejmé, že potřeby našich občanů, kteří v obci Kryštofovo Údolí žijí, nás zajímají. Dále byla provedena statistická šetření z dostupných zdrojů (Český statistický úřad apod.), na jejichž základě byly zanalyzovány kritické oblasti, které je nutné v obci řešit. V další části dokumentu jsou pak navrženy prioritní oblasti rozvoje s ohledem na splnění globálního cíle tohoto plánu.

Mgr. Jana Blažková, starostka

Obsah

1	ZÁKLADNÍ INFORMACE	7
1.1	Úvod.....	7
1.2	VYMEZENÉ ÚZEMÍ.....	8
1.2.1	Územní a administrativní členění.....	8
1.2.2	Partnerství a spolupráce.....	18
1.3	GEOGRAFICKÁ A DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	20
1.3.1	Geografické a přírodní podmínky.....	20
1.3.2	Demografická charakteristika.....	23
1.4	EKONOMICKÝ POTENCIÁL.....	25
1.4.1	Ekonomická aktivita podnikatelských subjektů.....	25
1.4.2	Ekonomická aktivita obyvatel	28
1.4.3	Nezaměstnanost a zaměstnanost obyvatel obce	29
1.5	DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	31
1.5.1	Dopravní infrastruktura.....	31
1.5.2	Technická infrastruktura	34
1.6	SLUŽBY PRO OBYVATELE OBCE.....	37
1.6.1	Bydlení	37
1.6.2	Školství	38
1.6.3	Zdravotnictví a sociální péče	38
1.6.4	Občanská vybavenost.....	38
1.7	VOLNÝ ČAS V OBCI.....	40
1.8	CESTOVNÍ RUCH	41
1.8.1	Turistické cíle a památky v obci a v okolí obce	46
1.9	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V OBCI	63
2.	STATISTICKÁ ŠETŘENÍ.....	67
2.1.	ZAMĚŘENÍ, ORGANIZACE A METODA PRŮZKUMU	67
2.2.	VÝSLEDKY PRŮZKUMU	67
2.2.1.	Priority rozvoje obce dle občanů	67
2.2.2.	Vybrané textové připomínky respondentů	76
2.2.3.	Shrnutí průzkumu	77
3.	ROZVOJOVÝ PLÁN OBCE.....	78
3.1.	SWOT ANALÝZA.....	79
3.2.	CÍLE A PRIORITY	80

4. MONITOROVACÍ UKAZATELE.....	94
5. IMPLEMENTACE STRATEGICKÉHO ROZVOJOVÉHO PLÁNU	95
5.1. VZOR PROJEKTOVÉHO LISTU	97
5.1.1. <i>Projektový list</i>	97
6. NÁVRH NA FINANCOVÁNÍ	98
6.1. FINANCOVÁNÍ A SCHOPNOST REALIZOVAT ROZVOJOVÉ PROJEKTY.....	98
6.2. ZÁKLADNÍ MOŽNOSTI PODPOR	99
6.2.1. <i>Programy pro programové období 2021-2027</i>	99
6.2.2. <i>Národní operační programy</i>	99
6.2.3. <i>Programy přeshraniční spolupráce</i>	100
6.2.4. <i>Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce</i>	100
6.3. DOPLŇKOVÉ MOŽNOSTI.....	101
7. DATABÁZE PROJEKTŮ.....	102
SEZNAM OBRÁZKŮ	103
SEZNAM TABULEK	104
SEZNAM GRAFŮ	105
POUŽITÉ ZDROJE DAT	105

METODIKA

Dokument byl zpracován dle **Metodiky tvorby lokálních rozvojových strategií**, která je v souladu s regionální politikou ČR a vychází také z regionální politiky Evropské unie.

Při zpracování Strategického plánu obce Kryštofovo Údolí (dále jen SRP) byl kladen důraz na soulad s těmito dokumenty:

1. *národní úroveň*

- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
- Národní strategický referenční rámec Leader + 2014 -2020
- Národní rozvojové priority 2014-2020
- Strategický plán Společné zemědělské politiky

2. *regionální úroveň*

- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 - 2027
- Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020-2024

3. *místní úroveň*

- MAS Podještědí z. s.
- Sdružení místních samospráv ČR
- Mikroregion Hrádecko-Chrastavsko
- Regionální sdružení Euroregion Nisa

Dokumenty v dané úrovni jsou vzájemně provázány a hodnotí východiska, specifika a cíle dané oblasti rozvoje.

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

1.1 Úvod

Geograficky se jedná o velmi malé území, které je jako celek z hlediska sledování mimo rozlišovací úroveň záběru statistické služby (ČSÚ, i jiných šetření). Analýzy proto vycházejí z následujících dostupných informačních zdrojů:

- ze statistických údajů ČSÚ;
- z údajů ÚP;
- z ad hoc šetření dotazníky;
- z údajů analýzy měst Liberec a Chrastava ;
- z údajů analýzy Libereckého kraje;
- z údajů MAS Podještědí z. s. , Sdružení místních samospráv ČR, Mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko a Regionálního sdružení Euroregion Nisa

Základní funkcí analýzy je poskytnout relevantní údaje potřebné k rozhodování. Dokument by měl identifikovat silné a slabé stránky analyzovaného území ve vybraných klíčových oblastech, a na základě této znalosti by měly být představiteli odpovědnými za rozvoj daného území identifikovány směry dalšího rozvoje. SRP musí přinést argumenty pro navrhovaná opatření v podobě identifikace potenciálu pro rozvoj nebo naopak ohrožení daného území.

Předkládaná analýza nese zásady komplexně zpracovávané analýzy, ale zaměřuje se jen na oblasti identifikovaného zájmu.

Zkoumaná obec Kryštofovo Údolí může mít vzhledem ke své rozloze a významu v zásadě dvě rozvojové tendence odvozené od schopnosti vlastního financování:

- rozvoj zcela nezávislý na okolí podmíněný silným potenciálem a vlastními zdroji finančních prostředků nebo alespoň jinými zdroji, které potřebné finanční prostředky použitelné na rozvoj dokáží generovat,
- rozvoj v souladu (a do značné míry podmíněně) s rozvojem okolních územních celků, nebo nadřazených územních celků z důvodu nutnosti financovat zamýšlený rozvoj z jiných než vlastních zdrojů. Těmito jinými územními celky mohou v tomto případě být:
  - a) město Liberec;
  - b) město Chrastava
  - c) obce na území MAS Podještědí z. s. , Sdružení místních samospráv ČR, Mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko a Regionálního sdružení Euroregion Nisa
  - d) Liberecký kraj.

Na základě primárního zkoumání se jeví reálná druhá varianta, tedy rozvoj ve vzájemném souladu, součinnosti a partnerství s ostatními subjekty veřejné nebo samosprávné sféry. Bylo by nanejvýš vhodné sladit rozvojovou činnost obce s rozvojovými trendy okolních větších měst a dalších větších celků a zároveň pro své rozvojové vize získat aktivní podporu občanů, neziskových nebo zájmových organizací, ale především podnikatelů z mikroregionu, území místní akční skupiny, případně i z okolí.

1.2 Vymezené území

1.2.1 Územní a administrativní členění

Liberecký kraj

Liberecký kraj je tvořen okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Kraj se rozprostírá na severu České republiky. Území zahrnuje sever České kotliny, Jizerské hory, západní Krkonoše s Krkonošským podhůřím a východní část Lužických hor. Svým severním okrajem tvoří v délce 22,7 km státní hranici se Spolkovou republikou Německo, na kterou navazuje 133,5 km dlouhá hranice s Polskem. Východní část kraje sousedí s Královéhradeckým krajem, na jihu přiléhá ke Středočeskému kraji a na západě ke kraji Ústeckému.

Liberecký kraj tvoří pouze 4,0 % území celé České republiky. S výjimkou hlavního města Prahy je kraj se svými 3 163 km² nejmenším v republice.

Celý kraj je převážně hornatý. Jeho výšková členitost odpovídá charakteristikám pahorkatiny. Nejvyšším bodem kraje je 1 435 m vysoký vrchol Kotel nedaleko Harrachova v okrese Semily, nejnižší bod 208 m n.m. leží v okrese Liberec v místě, kde řeka Smědá opouští území České republiky. Nejznámějším vrcholem kraje je Ještěd, který je se svými 1 012 m nejvyšším vrcholem Ještědského hřebenu. Klima v severovýchodní části kraje (Jizerské hory, Krkonoše a podhůří) spadá do lehce chladné oblasti. Západní a jihozápadní část má podmínky mírně teplé oblasti. Vody jsou z území kraje odváděny do tří řek. Západ kraje tvoří povodí Ploučnice, východ kraje leží v povodí horního Labe a sever se nachází v povodí Odry (Nisy). Zásoby podzemních vod se nacházejí převážně při jižní hranici kraje, na severovýchodě pak je chráněná oblast přirozené akumulace povrchových vod. V kraji jsou rovněž prameny minerálních vod a léčivé rašeliny.

Území Libereckého kraje náleží z přírodovědeckého hlediska k vysoce významným regionům a vyznačuje se velkou pestrostí přírodních ekosystémů, vysokou koncentrací chráněných území a botanicky a zoologicky významných lokalit.

Ke konci roku 2020 měl Liberecký kraj celkem 442 476 obyvatel (4,1 % z České republiky) a podle tohoto ukazatele je tak druhý nejmenší. Průměrná hustota 139,9 obyvatel na km² převyšuje republikový průměr. Nejvyšší koncentrace obyvatel je v okresech Jablonec nad Nisou (224,2 obyvatel na km²) a Liberec (177,4 obyvatel na km²). K 31. 12. 2020 bylo na území kraje 215 obcí a průměrná rozloha obce činila 14,7 km². Podíl městského obyvatelstva činil 76,9 %. Méně urbanizován je pouze okres Semily, kde ve městech bydlelo pouze 56,6 % obyvatel. Se 104 261 obyvateli je hlavním centrem kraje Liberec, druhým největším městem je Jablonec nad Nisou s 45 317 obyvateli.

Liberecký kraj má stále převážně průmyslový charakter. V průběhu dvaceti let tradiční textilní průmysl ztratil své dominantní postavení, hospodářská recese z konce roku 2008 oslabil průmysl skla a bižuterie. Zpracovatelský průmysl je zaměřen na výrobu automobilů a výrobu pryžových a plastových výrobků. V zemědělství, které je pouze doplňkovým odvětvím, jsou hlavními plodinami obiloviny a píce v návaznosti na chov skotu. Nezanedbatelnou součástí ekonomiky Libereckého kraje je cestovní ruch.

Liberecký kraj má bohatou kulturně historickou tradici, která se odráží ve velkém množství stavebních a historických památek i kulturních zařízení. K institucím nadregionálního významu patří především Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerie v Liberci a Státní vědecká knihovna v Liberci. Významnými kulturními institucemi jsou dále Divadlo F. X. Šaldy se scénou Malého divadla a Naivní divadlo v Liberci, Zoologická a Botanická zahrada v Liberci. Mezi kulturní zařízení regionálního významu patří řada muzeí a galerií v různých částech kraje. Území Libereckého kraje je rovněž známou oblastí z hlediska cestovního ruchu. Výjimečná krajina, přírodní útvary a pozoruhodnosti, kulturně historické památky regionu se stávají cílem tuzemských i zahraničních návštěvníků. V kraji je několik specifických území (Krkonoše - západní část, Jizerské hory, Turnovsko - Český Ráj, Doksy a okolí, Lužické hory, Podkrkonoší), které mají silně rozvinuté aktivity spojené s cestovním ruchem. K historicky cenným objektům s vysokou návštěvností patří hrady a zámky (Bezděz, Zákupy, Lemberk, Frýdlant, Sychrov, Hrubý Rohozec, Valdštejn) a řada církevních objektů. Krajinu obohacují mnohé vodní plochy, z nichž nejznámější je Máchovo jezero.

Administrativní členění Libereckého kraje

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP)

- hranice okresu
- obec s rozšířenou působností (III)
- hranice SO ORP
- pověřený obecní úřad (II)
- hranice obce

© ČSÚ, 2021

Mapa 1 Administrativní členění Libereckého kraje

Liberecký kraj	
znak kraje	vlajka kraje
	
Sídlo:	Liberec
Zeměpisné souřadnice:	50°42' s. š., 15° v. d.
Hejtman:	Bc. Martin Půta (SLK)
Rozloha:	3 163,40 km ² (2020)
Počet obyvatel:	437 570 (2022)
Hustota zalidnění:	138,3 obyvatel/km ²
Nejvyšší bod:	Kotel (1 435 m n. m.)
Historické země	Čechy
Počet okresů:	4
Počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností:	10
Počet správních obvodů obcí s pověřeným úřadem:	21
ISO 3166-2:	CZ-51
CZ-NUTS3:	CZ051
RZ:	L

Tabulka 1 Základní údaje o Libereckém kraji

Okres Liberec

Okres Liberec je jedním z nejseverněji položených okresů v České republice. Na severu hraničí se Spolkovou republikou Německo a v délce 101,5 km také s Polskem. Západní hranici tvoří okres Česká Lípa, jižní okres Mladá Boleslav a Semily a východní okres Jablonec nad Nisou. Liberecký okres je charakteristický značnou členitostí terénu. Nadmořská výška se na území okresu pohybuje od 210 m n.m. na jihu okresu po 1 124 m n.m., kterou dosahuje nejvyšší hora Jizerských hor – Smrk, nacházející se na státní hranici s Polskem. V severní části okresu se rozprostírají Jizerské a Lužické hory. Ve střední části okresu se nachází liberecká kotlina, která je od jihu oddělena Ještědským pohořím. Z celkové plochy okresu připadá 47,1 % na zemědělskou půdu a 42,5 % na lesní půdu. Okres Liberec je zajímavý svoji geologickou stavbou. Jizerské hory jsou tvořeny žulou, přesto v severní části hor se nachází rozsáhlá čedičová oblast v okolí hory Bukovec. Vody z území okresu odtékají z části do Severního moře (Ploučnice, Jizera) a z části do moře Baltského (Smědá, Nisa).

Okres Liberec patří mezi okresy s tradičně rozšířenou průmyslovou výrobou. Mezi nejvýznamnější odvětví okresu patří výroba kovodělných výrobků, strojů a zařízení, výrobků pro automobilový průmysl a plastikářský průmysl. Významné postavení v okrese Liberec však mají i jiná než průmyslová odvětví a přirozeně terciární sféra.

Okres Liberec má díky geografické poloze dobré předpoklady pro celoroční rekreaci. Město Liberec svým položením mezi Jizerskými horami a Ještědským hřebenem nabízí širokou škálu turistických aktivit. Na svazích obou horských celků se nachází množství lyžařských vleků a běžeckých tratí, jsou tu vhodné podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku. Liberecký okres je přitažlivý pro návštěvníky nejen bohatstvím přírodních krás, ale i silnou kulturní tradicí a množstvím stavebních a uměleckých památek. Na území Jizerských hor se nalézají nejvíce údolních přehrad, nejvíce rozhleden a nejrozsáhlejší plochy rašelinišť. Oblastí velkého turistického zájmu je i oblast Českokubuska se zachovalou lidovou architekturou a zámek Sychrov, na severní straně okresu oblast Frýdlantska s hradem a zámek nebo hrádecká oblast s rekreačním střediskem Kristýna.

Okres Liberec

administrativní mapa
stav k 1. 1. 2021

Počet obyvatel obce

- do 199
- 200 - 499
- 500 - 999
- 1 000 - 1 999
- 2 000 - 4 999
- 5 000 - 9 999
- 10 000 - 19 999
- 20 000 - 49 999
- 50 000 a více

- ▭ hranice okresu
- ▭ hranice obce

○ NÁZEV MĚSTA
○ NÁZEV MĚSTYS
○ NÁZEV OBCE

Mapa 2 Administrativní členění okresu Liberec

SO ORP Liberec

právní obvod obce s rozšířenou působností Liberec zaujímá pomyslný střed Libereckého kraje, na severu hraničí se Spolkovou republikou Německo a s Polskem a na jihu se Středočeským krajem. Je charakteristický velkou členitostí terénu, ze severu na jeho území zasahují Jizerské hory, středem správního obvodu prochází Ještědský hřeben s nejvyšší horou Ještěd (1 012 m n. m.), který na severozápadě správního obvodu přechází v Lužické hory se svým druhým nejvyšším vrcholem Hvozdem (749 m n. m.). Na území kolem Hrádku nad Nisou a Chrastavy zasahuje tzv. Žitavská pánev vytvářející klima poněkud odlišné od ostatního území správního obvodu.

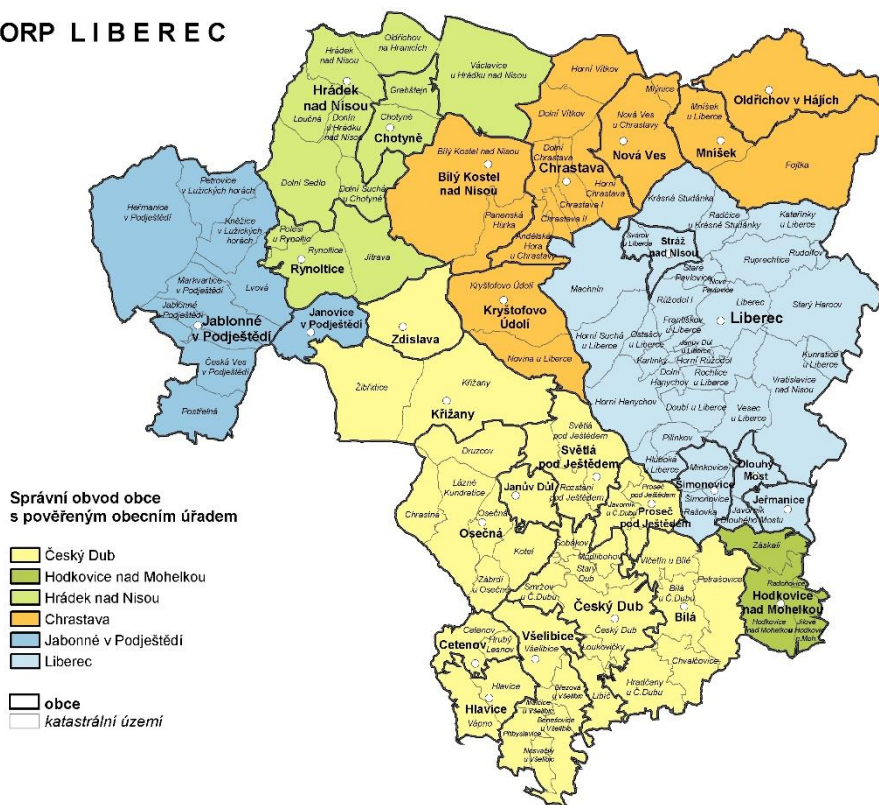
Správní obvod obce s rozšířenou působností Liberec prošel v oblasti hospodářství během posledních desetiletí výraznými strukturálními změnami. Převážně průmyslový charakter oblasti zůstal zachován, ale mezi průmyslovými odvětvími došlo k silnému útlumu tradiční textilní výroby, což ve svém důsledku znamenalo uzavření i takových firem jako byla Textilana, a.s. Liberec. V současné době patří ve správním obvodu mezi nejvýznamnější průmyslové odvětví výroba kovodělných výrobků, strojů a zařízení, výrobků pro automobilový, textilní a plastikářský průmysl.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Liberec má bohatou kulturně historickou tradici, která se odráží ve velkém množství stavebních, historických a kulturních památek. K institucím nadregionálního významu patří především Severočeské muzeum v Liberci, Podještědské muzeum v Českém Dubu, Muzeum hasičské techniky v Chrastavě, Výstava lidových betlémů v Kryštofově Údolí, Klášter a Oblastní galerie v Liberci. Při výčtu těchto památek a zařízení nelze opomenout Státní zámek Lemberk, hrady Grabštejn a Hamrštejn a také Liberecký zámek. Ke skvostům barokní architektury v Čechách patří chrám sv. Vavřince v Jablonném v Podještědí stavitele L. Hildebranta, kde jsou umístěny ostatky sv. Zdislavy. Významnými kulturními institucemi jsou dále Divadlo F. X. Šaldy se scénou Malého divadla a Naivní divadlo v Liberci, Zoologická a Botanická zahrada v Liberci.

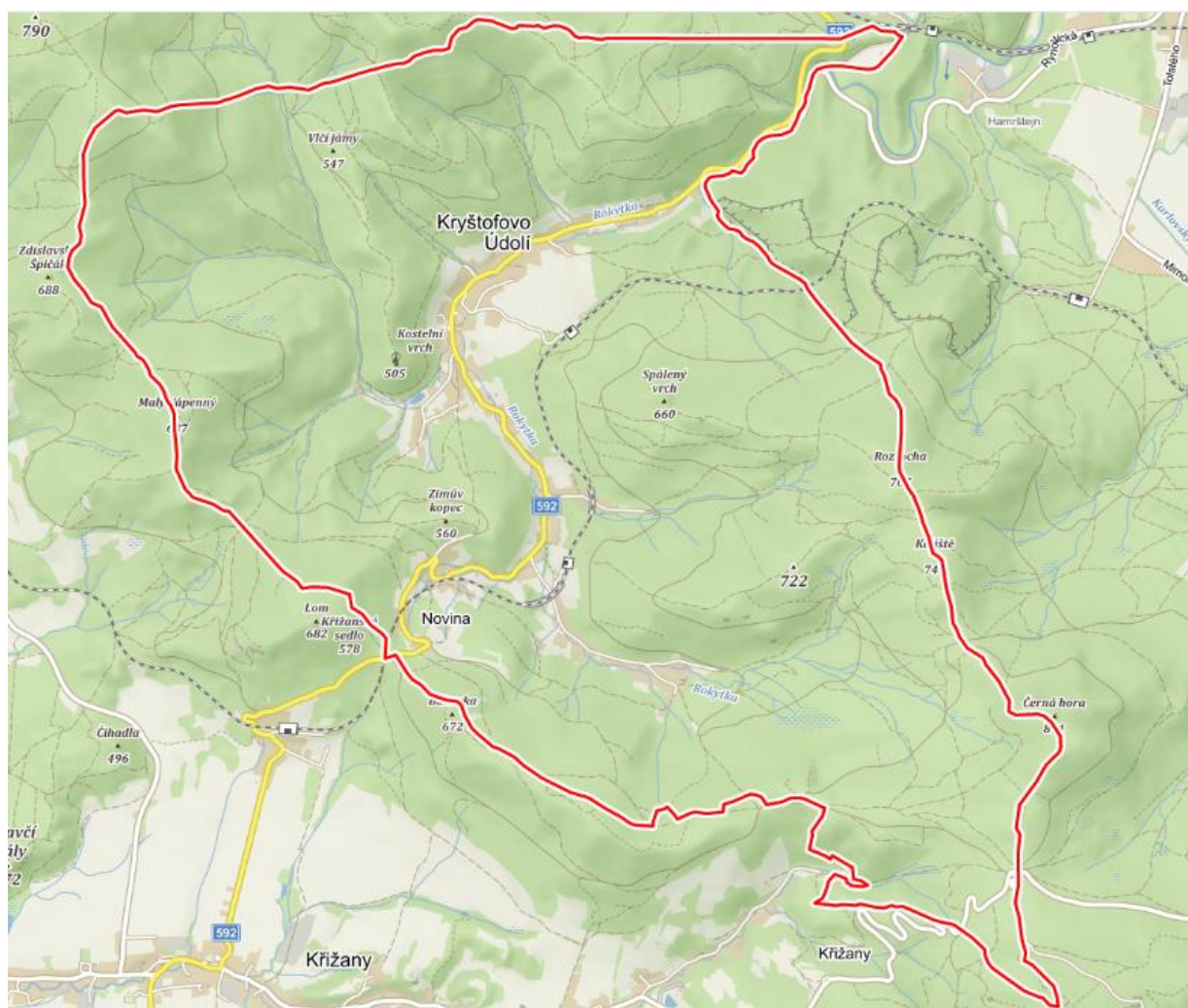
SO ORP LIBEREC

Mapa 3 Administrativní členění SO ORP Liberec

Obec Kryštofovo Údolí

Mapa 4 Území obce Kryštofovo Údolí

Kryštofovo Údolí (německy Christofsgrund; dříve Údol svatého Kryštofa) je vesnice a společně s vesnicí Novina též obec na severu Čech, v okrese Liberec v Libereckém kraji. Leží asi 8 km západně od Liberce na silnici z Chrástavy do Osečné v hlubokém údolí Údolského potoka (Rokytky) v Ještědsko-kozákovském hřbetu. Obec má převážně rekreační charakter. Od 1. ledna 2005 je její větší část prohlášena vesnickou památkovou zónou.

V obci je knihovna, Muzeum betlémů, ve které může návštěvník spatřit více než dvacet betlémů a jejich částí - od miniaturních až po obrovské, které zabírají dvacet metrů čtverečních. Nejstarší betlém pochází z roku 1846. Mezi nejzajímavější exponáty patří polovina původního Müllerova betlému v orientálním stylu a část tyrolského betlému Franze Pohla. Ten býval mechanický a nyní je postupně uváděn do pohybu. K vidění je zde také tzv. cikorkový betlém, jehož figurky se nacházely v cikorce. Zatím poslední betlém je šestnáct metrů dlouhý a v období Vánoc stojí pod širým nebem nedaleko hostince.

Historie obce

Kryštofovo Údolí bylo patrně založeno uhlíři někdy v 16. století, patřilo nejprve k leberskému a později ke grabštejnskému panství. První písemná zmínka je datována roku 1581. Současná obec je tvořena trojicí původních vsí, zakládaných během postupu osadníků podél toku Rokytky. Tak vznikla postupně Rokytnice (Eckersbach), pak Bezové údolí (Holundergrund, pozdější Kryštofovo údolí) a nejvýše Novina (Neuland). Těžba stříbra a olova v okolí byla ukončena v polovině 18. století. Údolím vedla v minulosti pašerácká stezka. Ještě v roce 1969 upomínala na tuto skutečnost v souvislosti se Smetanovou operou Hubička (a pochodem pašeráků v její předehře) patrová hrázděná Pašerácká hospoda Karoliny Světlé v centru obce. Karolina Světlá zde údajně tvořila podklad pro libreto opery (sepsané Eliškou Krásnohorskou), spis Hubička a jiné Ještědské povídky.

Části obce

- Bezové Údolí
- Kryštofovo Údolí

Obrázek 2 Novinský viadukt

<u>Kryštofovo Údolí</u>	
Status:	obec
LAU 2 (obec):	CZ0513 564176
Kraj (NUTS 3):	Liberecký (CZ051)
Okres (LAU 1):	Liberec (CZ0513)
Obec s rozšířenou působností:	Liberec
Pověřená obec:	Chrastava
Katastrální území:	Kryštofovo Údolí, Novina
Katastrální výměra:	17,32 km ²
Počet obyvatel:	413 (2022)
Zeměpisné souřadnice:	50°46'28" s. š., 14°56' v. d.
Nadmořská výška:	375 m n. m.
PSČ:	460 01
Části obce:	2
Základní sídelní jednotky	2
Katastrální území:	2
Adresa obecního úřadu:	Kryštofovo Údolí č. p. 166, 460 01 Liberec 1
Starosta:	Mgr. Jana Blažková
Oficiální web obce:	www.krystofovoudoli.eu

Tabulka 2 Základní informace o obci Kryštofovo Údolí

1.2.2 Partnerství a spolupráce

Obec Kryštofovo Údolí je součástí MAS Brána do Českého Ráje z. s., Mikroregionu Pojizeří, Regionální sdružení Euroregion Nisa a Sdružení místních samospráv ČR.

Místní akční skupina Podještědí z. s.

Obec Kryštofovo Údolí leží na území působnosti MAS Podještědí z. s. Místní akční skupina Podještědí, z. s. je spolkem podle zákona č. 89/2012 Sb., sdružující fyzické a právnické osoby s trvalým bydlištěm či sídlem v oblasti působnosti sdružení, jejichž společným cílem je:

- příprava projektů a zajištění jejich realizace v programech Leader a dalších vyhlášených projektech a grantech,
- v případě financování regionu z opatření LEADER, zajišťovat veškeré povinnosti a práva skupiny pro místní akce,
- spolupráce se svazky obcí, s orgány státní správy, orgány samospráv obcí, měst a krajů při rozhodovacích procesech, umožňujících a směřujících k řešení problematiky v daném regionu,
- spolupráce se sdruženími zabývajícími se prací s dětmi a mládeží, realizace vzdělávacích aktivit dětí a mládeže,
- ucházet se o dotace a granty, realizovat vlastní projekty v regionu,
- aktivní spolupráce mezi jednotlivými členy spolku a spolupráce s dalšími partnerskými spolky nebo fyzickými a právnickými osobami v rámci ČR i EU,
- vydávat prezentace a publikace o své činnosti a o regionu,
- provádět další činnosti, které jsou v souladu s účelem spolku a zajišťovat k tomu potřebné finanční a další zdroje.

MAS Podještědí z. s. má v současnosti 60 členů. Nejvyšším orgánem MAS je Valná hromada.

Mikroregion Hradecko-Chrastavsko

Hradecko – Chrastavsko je dobrovolný svazek obcí v okrese Liberec, jeho sídlem je Chrastava a cílem je vzájemná spolupráce a koordinace činností v oblasti rozvoje regionu. Sdružuje celkem 9 obcí a byl založen v roce 2001.

Záměry mikroregionu:

- stabilizace a rozvoj území
- všestranné zkvalitňování prostoru, spolupráce a vazeb v mikroregionu
- posilování sounáležitosti obcí v mikroregionu
- rozvíjení spolupráce obcí a obyvatel ke společnému řešení obdobných otázek, zejména těch, které mají širší dosah
- integrace struktur i území ke vzájemné výhodnosti činností a efektu propojení

Regionální sdružení Euroregion Nisa

Euroregion Neisse - Nisa - Nysa je organizace působící v prostoru Trojzemí, tj. hraniční oblasti mezi Spolkovou republikou Německo, Českou republikou a Polskou republikou, které vzniklo na základě iniciační konference "Dreiländereck" v Zittau v květnu 1991. Spolupráce spočívá na zásadách rovnoprávnosti, vyjádřených "Evropskou rámcovou úmluvou o spolupráci přesahující hranice mezi územními celky a orgány," přijatou Radou Evropy v roce 1980.

Cíle a úkoly

- Sdružení usiluje na svém území o vytvoření společného, rozmanitého prostoru pro přeshraniční spolupráci.
- Sdružení usiluje o zlepšení výměny informací, přeshraniční komunikace, zpracování a stanovení priorit rozvoje euroregionálního prostoru.
- Významným rozvojovým cílem je ze všech tří národních členských částí vytvoření „Společného, integrovaného prázdninového a turistického regionu (TRN) a "Společného plánovacího prostoru ERN".
- Sdružení podporuje v rámci svých možností zájmy obcí, měst, okresů a aktivity jednotlivců, pokud odpovídají cílům rozvoje Euroregionu.
- Sdružení se zasazuje o uzavírání mezivládních dohod, které směřují k závazné přeshraniční spolupráci.

Sdružení místních samospráv ČR

Sdružení místních samospráv ČR je nevládní apolitickou organizací s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Ze širokého spektra aktivit ve prospěch samospráv lze zmínit především prosazování spravedlivého dělení daňových výnosů mezi obce a města v ČR (rozpočtové určení daní). Agenda SMS ČR dnes zahrnuje připomínkování nejrůznějších legislativních návrhů, prezentace a prosazování potřeb menších obcí a měst, hájení zájmů venkova a jeho obyvatel a spolupráce v boji proti korupci ve veřejné správě. SMS ČR je silným partnerem vlády, parlamentu i krajů v ČR.

Základní cíle sdružení jsou:

- hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje,
- poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

Sdružení místních samospráv je dle čl. 5 odst. 1 písm. c), čl. 8 odst. 1, čl. 16 odst. 1, čl. 17 odst. 1 písm. c) Legislativních pravidel vlády řádným připomínkovým místem legislativních návrhů a jejich věcných návrhů, které se týkají obcí a měst. Své pozice využívá a připomínkuje nejrůznější připravované normy.

1.3 Geografická a demografická charakteristika

1.3.1 Geografické a přírodní podmínky

Podle geomorfologického členění náleží území obce Kryštofovo Údolí do Ještědsko-kozákovského hřbetu a Jizerskohorského bioregionu.

Ještědsko-kozákovský hřbet (lidově také Podještědí) je geomorfologický celek na jihozápadě střední části Krkonošské oblasti. Leží v okresech Liberec, Jablonec nad Nisou a Semily v Libereckém kraji a malou částí v okrese Jičín v Královéhradeckém kraji. Nejvyšším bodem je Ještěd (1012 m n. m.), jediná tisícovka pohoří

Úzký hřbet se táhne téměř 60 kilometrů od severozápadu k jihovýchodu, zhruba mezi obcemi Rynoltice a Železnice. Při severovýchodní hranici leží města Liberec, Železný Brod, Semily a Lomnice nad Popelkou, při jihozápadní hranici jsou to města Hodkovice nad Mohelkou a Rovensko pod Troskami. Uvnitř území nejsou žádná větší města, částečně sem zasahují města Chrastava a Světlá pod Ještědem, zcela uvnitř leží významnější obce Malá Skála, Koberovy, Tatobity, Veselá a Bradlecká Lhota.

Je to výrazný hrást'ový a antiklinální hřbet s povrchem převážně ploché hornatiny o středním sklonu cca 10°, budovaný horninami slabě přeměněného staropaleozoického krystalinika ještědského a železnobrodského, permskými sedimenty a vulkanity a svrchnokřídovými sedimentárními horninami, tektonicky vysunutými na jihozápadní svah. Úzký hřbet směru SZ–JV, dlouhý 58 km, byl vyzdvižen diferencovanými saxonskými pohyby při lužické poruše, probíhající na jihovýchodním svahu (na JV při sv. úpatí) a při zlomech a flexurách při úpatí. Na hřbetu jsou rozsáhlé dílčí strukturně tektonické elevace se skalními tvary modelovanými kryogenními procesy v pleistocénu (např. kryoplaneční terasy, izolované kvarcitové skály, kamenná moře, balvanové haldy a proudy), místy tvary zvětrávání a odnosu pískovec, vzácné jeskyně v krystalických vápencích. Hřbet přetínají v průlomových údolích Mohelka, Jizera a Cidlina, při severním okraji teče Lužická Nisa.

Jizerskohorský bioregion se nachází na severní hranici Čech, menší částí leží v Polsku. Na severním okraji se prakticky shoduje s vymezením geomorfologického celku Jizerské hory, jižní část zabírá i nejvyšší partie celku Ještědsko-kozákovský hřbet. Plocha bioregionu v České republice je 526 km². Bioregion zabírá hornatinu na žule a krystalických břidlicích s vápenci (Ještěd). Bioregion je značně heterogenní, zahrnuje hercynskou biotu vyšších mezických až horských poloh západních Sudet, s řadou arктоalpínských prvků, které mají souvislost s rozšířením v dalších pohořích sudetské soustavy. V bioregionu se vyskytuje biota 5. jedlovo-bukového až 7. smrkového stupně, na okrajích i 4. bukového stupně.

Horniny a reliéf

Po stránce geologické zahrnuje tento bioregion dva výrazně odlišné celky, a to vlastní Jizerské hory a Ještědský hřbet. Jizerské hory jsou budované hrubozrnnou dvojslídnu žulou, lemovanou na jihu biotitickým granodioritem Černé Studnice. Jedině severní hřbet s horou Smrk je z ortorul a pásu dvojslídnych rul; tyto horniny jsou proražené ojedinělými čediči, nápadný je především kužel Bukovce u Jizerky (1005 m). Na srázech jsou běžné balvanité sutě a na plošinách rašeliniště, zejména na Velké a Malé Jizerské louce.

Současný stav krajiny

Osídlení bioregionu je velmi pozdní, na úpatí hor proběhlo ve vrcholném středověku, v horské části až v novověku. Sídla v této části pak mají rozptýlenou zástavbu. Lesní půda zabírá 76 % plochy. Původní jedlovo-bukové porosty byly z větší části převedeny na kultury smrku. Pro obnovu lesů se v minulosti často používalo osivo alpské nebo karpatské provenience, stromy byly méně odolné a na přelomu 70. a 80. let 20. století porosty ve vyšších polohách podlehly imisím a škůdcům. V polovině 80. let byly na vrcholové plošině Jizerských hor prakticky jen

holiny, postupně a obtížně zalesňované nepůvodním smrkem pichlavým i ztepilým. Teprve po r. 2010 přestávají vrcholové plošiny působit dojmem holin. Bučiny na severním svahu Jizerských hor jsou však nejrozsáhlejší v Čechách a s bučinami na Ještědu i velmi cenné. Rašeliniště jsou též převážně zachovaná. Mimo lesní půdu jsou v bioregionu jen louky a pastviny, často hospodářsky nevyužívané, ale udržované. V otevřených údolích vrcholových plošin byly vybudovány 3 středně velké vodárenské nádrže, pozoruhodné v ČR velkou nadmořskou výškou (ca 770 m, 760 m a 730 m) a náhorní polohou.

Ochrana přírody

V bioregionu bylo dosud vyhlášeno 33 MZCHÚ. V jizerské části bioregionu je 27 MZCHÚ a téměř celá tato část je součástí CHKO Jizerské hory. Nejdůležitější je velmi rozsáhlá NPR Jizerskohorské bučiny, skládající se z 6 velkých oddělených segmentů, která chrání komplex převážně acidofilních bučin, podružně květnatých bučin a fragmenty přirozených smrčín. Národní význam mají také NPR Rašeliniště Jizery a NPR Rašeliniště Jizerky s vrchovišti, rozsáhlými porosty kleče, podmáčenými smrčínami, rašelinnými loukami a společenstvy na náplavech meandrujících toků. Horskou smrčinu (v současnosti ve stádiu obnovy) chrání PR Prales Jizera, horské smíšené lesy s převahou buku, smrku a jeřábu byly motivem ochrany PR Ptačí kupy, kde se po kalamitě zachoval zbytek bučiny. Reprezentativní jedlobučiny hájí PP Pod Smrkem. PR Bukovec chrání pestrou lesní biotu na živných čedičích a kamenné varhany obnažené v opuštěném lomu, jakož i druhově bohatou louku na úpatí. Ekosystémy horských vrchovišť a rozpadlých rašelinných smrčín se vzácnými druhy chrání PR Rybí loučky, PR Černá hora, PR Klikvová louka, PR Černá jezírka a PR Nová louka. Přečhodové rašeliniště a pestrá luční společenstva jsou v PR Malá Strana, mokré louky se zvláště chráněnými druhy rostlin najdeme v PP Jindřichovský mokřad. PP Lukášov chrání zřejmě druhotnou lokalitu chráněného šafránu Heuffelova (*Crocus heuffelianus*). V Ještědské části bioregionu bylo vyhlášeno 6 většinou menších MZCHÚ. Nejvýznamnější z nich je NPR Karlovské bučiny se společenstvy vápnomilných bučin subatlantického charakteru. Podobný charakter mají i bučiny v PR Velký Vápenný; bučiny mimo vápenec chrání PR Dlouhá hora. Dubohabřiny, květnaté a acidofilní bučiny, suťové lesy a fragment lužního lesa s bohatým podrostem v průlomovém údolí Nisy je v PR Hamrštejn. Geomorfologický motiv má v této části bioregionu PP Terasy Ještědu zabírající vrcholovou část hřbetu.

1.3.2 Demografická charakteristika

K 31. 12. 2021 byl počet obyvatel obce Kryštofovo Údolí z toho 211 mužů (52,75 %) a 189 žen (47,25 %). Bližší demografickou statistiku uvádíme níže v tabulkách:

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel celkem	366	363	382	391	400
v tom					
muži	203	201	208	210	211
podle					
ženy	163	162	174	181	189
pohlaví					
v tom					
0-14	71	74	83	89	94
ve věku					
15-64	241	230	241	241	244
(let)					
65 a více	54	59	58	61	62
Průměrný věk	39,5	39,8	39,3	39,0	39,1

Tabulka 3 Vývoj počtu obyvatel v obci Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)

Tabulka č. 4 ukazuje vývoj a původ přírůstku obyvatel v Kryštofovo Údolí v letech 2017 - 2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Živě narození	2	4	7	5	3
Zemřelí	4	1	1	3	3
Přistěhovalí	24	6	23	21	24
Vystěhovalí	8	12	10	14	9
Přírůstek					
přirozený	-2	3	6	2	-
(úbytek)					
stěhováním	16	-6	13	7	15
celkový	14	-3	19	9	15

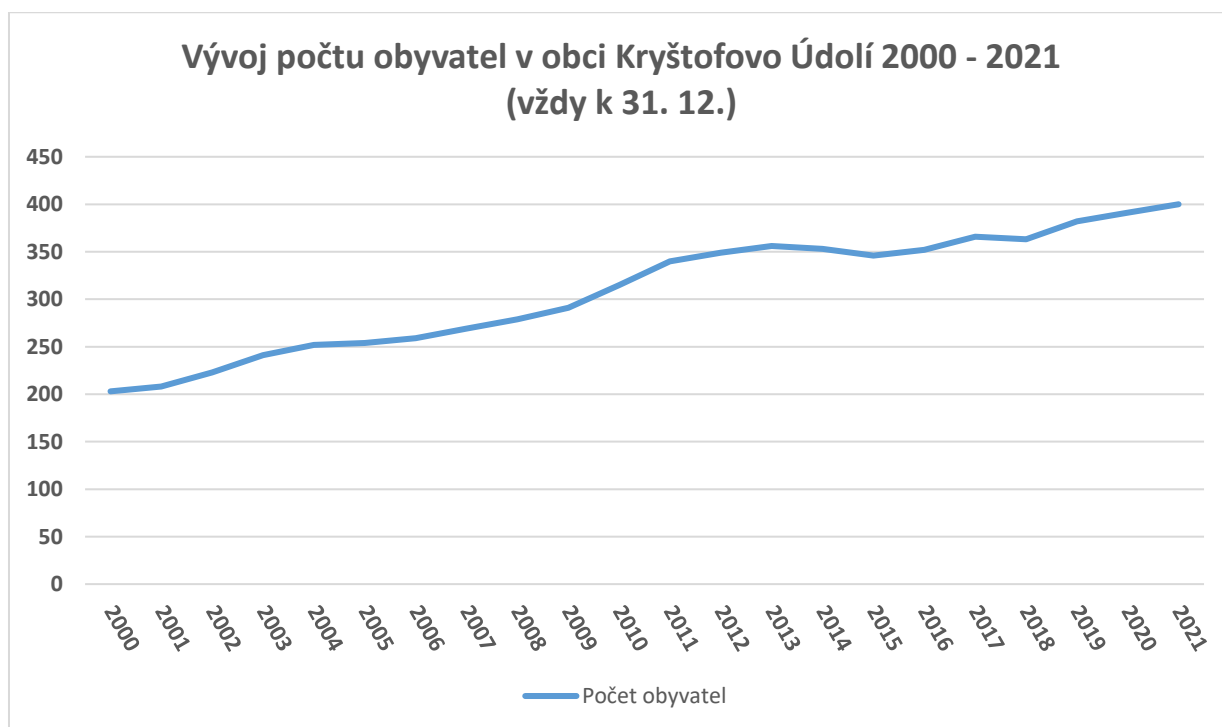
Tabulka 4 Vývoj a původ přírůstku či úbytku obyvatel v obci Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)

	2017	2018	2019	2020	2021
Sňatky	2	1	-	1	5
Rozvody	1	-	-	1	-

Tabulka 5 Přehled vývoje rozvodů a sňatků na území obce Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)

Vývoj počtu obyvatel v obci ve Strategickém rozvojovém plánu vychází z Veřejné databáze Českého statistického úřadu a pro potřeby SRP je sledován od roku 2000.

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvatel obce Kryštofovo Údolí 2000 – 2021 (vždy k 31.12.)

Jak je z grafu č. 1 patrné, nejvyšší počet obyvatel byl v obci v roce 2021 - 400 obyvatel, nejnižší pak v roce 2000 – 203 obyvatel. Na křivce je viditelný postupný růst počtu obyvatel v obci díky migraci obyvatelstva.

Vzdělanostní struktura

Popis vzdělanostní struktury obce Kryštofovo Údolí vychází z dat Sčítání lidu, bytů a domů 2021.

Nejvíce obyvatel obce Kryštofovo Údolí mělo úplné střední vzdělání s maturitou, vč. nástavbového (34,01 %), dále střední vzdělání vč. vyučení bez maturity (27,95 %) a vysokoškolské vzdělání (23,91 %). Vyšší odborné vzdělání mělo 2,02 % obyvatel obce. Základní vzdělání bylo zjištěno u 7,41 % obyvatel obce a bez vzdělání bylo 034 % obyvatel.

Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání		Celkem
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		297
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	1
	základní včetně neukončeného	22
	střední vč. vyučení (bez maturity)	83
	úplné střední (s maturitou, vč. nástavbového)	101
	vyšší odborné vzdělání	6
	vysokoškolské	71
	nezjištěno	13

Tabulka 6 Obyvatelstvo obce Kryštofovo Údolí dle nejvyššího ukončeného vzdělání (SLDB 2021)

1.4 Ekonomický potenciál

1.4.1 Ekonomická aktivita podnikatelských subjektů

V obci Kryštofovo Údolí převládají podniky či činnosti spadající do oblasti **F Stavebnictví** (cca 16,44 % ze všech podnikatelských subjektů). Na druhém místě jsou pak podniky spadající do oblastí **B-E Průmysl celkem, M Profesní, vědecké a technické činnosti** (obě shodně cca 15,75 % ze všech podnikatelských subjektů) a dále pak **G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel** (cca 13,70 % ze všech podnikatelských subjektů). Detailní rozbor lze vidět v tabulce č. 7 níže.

Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti		
	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	146	85
A Zemědělství, lesnictví, rybářství	10	5
B-E Průmysl celkem	23	14
F Stavebnictví	24	16
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	20	12
H Doprava a skladování	6	3
I Ubytování, stravování a pohostinství	14	7
J Informační a komunikační činnosti	1	.
K Peněžnictví a pojišťovnictví	1	1
L Činnosti v oblasti nemovitostí	1	.
M Profesní, vědecké a technické činnosti	23	16
N Administrativní a podpůrné činnosti	1	1
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2	1
P Vzdělávání	4	2
Q Zdravotní a sociální péče	.	.
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4	3
S Ostatní činnosti	9	4
X nezařazeno	.	.

Tabulka 7 Podnikatelské subjekty na území obce dle převažující činnosti (k 31. 12. 2021)

Podle ČSÚ bylo v obci Kryštofovo Údolí do 31. 12. 2021 evidováno 85 aktivních podnikatelských subjektů. Typově se v obci Kryštofovo Údolí nachází nejvíce Fyzických osob (73), zejména pak Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona (67). Detailní rozdělení podle skupin je znázorněno v tabulce č. 8.

Podnikatelské subjekty podle právní formy		
	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	146	85
Fyzické osoby	126	73
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	116	67
Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	3	3
Zemědělství podnikatelé	5	3
Právnícké osoby	20	12
Obchodní společnosti	11	8
akciové společnosti	.	.
Družstva	.	.

Tabulka 8 Podnikatelské subjekty na území obce Kryštofovo Údolí dle právní formy

1.4.2. Ekonomická aktivita obyvatel

Popis ekonomické aktivity obyvatelstva obce Kryštofovo Údolí vychází z dostupných dat Veřejné databáze ČSÚ - definitivní výsledky podle obvyklého pobytu k datu 26. 3. 2011.

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity				
		Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem		149	87	62
v tom	zaměstnaní	135	79	56
	z toho podle postavení v zaměstnání	87	48	39
	zaměstnaní			
	zaměstnavatelé	9	6	3
	pracující na vlastní účet	29	19	10
	ze zaměstnaných			
	pracující důchodci	7	4	3
	ženy na mateřské dovolené	7	-	7
	nezaměstnaní	14	8	6
Ekonomicky neaktivní celkem		139	74	65
z toho	nepracující důchodci	70	31	39
	žáci, studenti, učni	32	23	9
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		13	10	3

Tabulka 9 Obyvatelstvo obce Kryštofovo Údolí dle ekonomické aktivity

Z celkového počtu obyvatel, bylo dle zjištění SLDB 2011 ekonomicky aktivních 149 obyvatel, z toho 135 zaměstnaných a 14 nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních bylo 139 obyvatel, v tom jsou zahrnuti nepracující důchodci, ostatní s vlastním zdrojem obživy, osoby v domácnosti, předškolní děti, ostatní závislé osoby, žáci, učni, studenti. Aktivita nebyla zjištěna u 13 obyvatel.

1.4.3. Nezaměstnanost a zaměstnanost obyvatel obce

Ministerstvo práce a sociálních věcí počínaje lednem 2013 přešlo na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

Obec Kryštofovo Údolí náleží do Libereckého kraje, okresu Liberec. Analýza dat z let 2014 - 2022 ukazuje, vývoj nezaměstnanosti v obci Kryštofovo Údolí.

Období	Obyvatelstvo 15-64	Uchazeči o zaměstnání	Podíl nezaměstnaných osob v %	Volná místa	Podíl nezaměstnanosti v ČR v %
2022	244	2	0,8	1	3,5
2021	241	3	1,2	0	3,3
2020	241	9	3,7	0	3,8
2019	230	4	1,3	0	2,9
2018	241	10	2,9	0	3,1
2017	233	6	2,6	1	3,8
2016	231	11	4,8	1	5,2
2015	232	14	6,0	2	6,2
2014	238	18	7,6	0	7,5

Tabulka 10 Vývoj nezaměstnanosti v obci Kryštofovo Údolí v letech 2014 – 2022 (vždy k 31.12.)

Zemědělství

Dle ČSÚ má obec Kryštofovo Údolí katastrální výměru 1 733,75 ha, z celkové výměry obce tvoří: 8,35 % zemědělská půda (z toho je 0,49 % orná půda); 91,65 % nezemědělská půda (z toho je 95,95 % lesní pozemek, 0,21 % vodní plocha, 0,53 % zastavěná plocha a nádvoří a 3,31 % ostatní plocha).

Druhy pozemků (ha)		
	31. 12. 2020	31. 12. 2021
Celková výměra	1 733,99	1 733,75
Zemědělská půda	144,79	144,79
Orná půda	0,71	0,71
Chmelnice	-	-
Vinice	-	-
Zahrada	30,34	30,35
Ovocný sad	-	-
Trvalý travní porost	113,75	113,74
Nezemědělská půda	1 589,20	1 588,96
Lesní pozemek	1 524,86	1 524,56
Vodní plocha	3,33	3,33
Zastavěná plocha a nádvoří	8,42	8,43
Ostatní plocha	52,59	52,64

Tabulka 11 Plocha pozemků na území obce dle druhu (k 31. 12. 2020 a 2021)

Téměř celé území obce Kryštofovo Údolí tvoří nezemědělská půda a to zejména lesní plochy. Zemědělská půda zabírá necelou desetinu z celkové výměry obce. Mimo soukromých osob, vlastní zemědělské plochy firmy ATOMVET s. r. o. a Farma Stříbrník s. r. o.

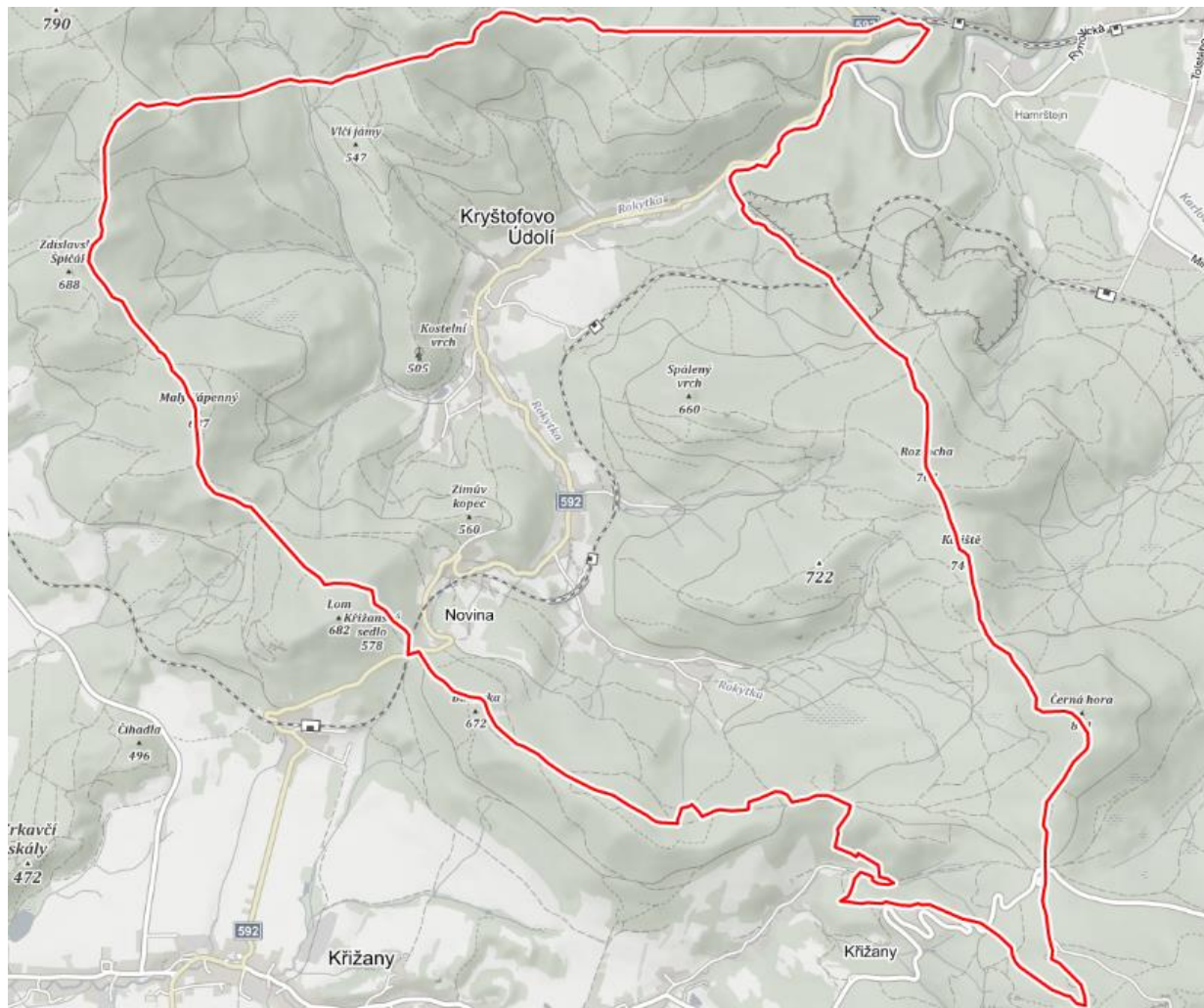
ATOMVET s. r. o. není zaměřena na zemědělskou výrobu. Farma Stříbrník s. r. o. je mála rodinná farma hospodařící na cca 10ti hektarech podhorských luk a polí v malebném podještědí v katastru obce Žibřidice. Hospodaření je především zaměřeno na produkci kvalitní píce, kterou částečně sami využívají jako krmivo v chovu ovcí. Volnou kapacitu píce pak prodávají. Od roku 2013 pěstují zeleninu se zaměřením na česnek českých odrůd.

1.5 Dopravní a technická infrastruktura

1.5.1 Dopravní infrastruktura

Pozemní komunikace

Mapa 5 Dopravní mapa obce Kryštofovo Údolí

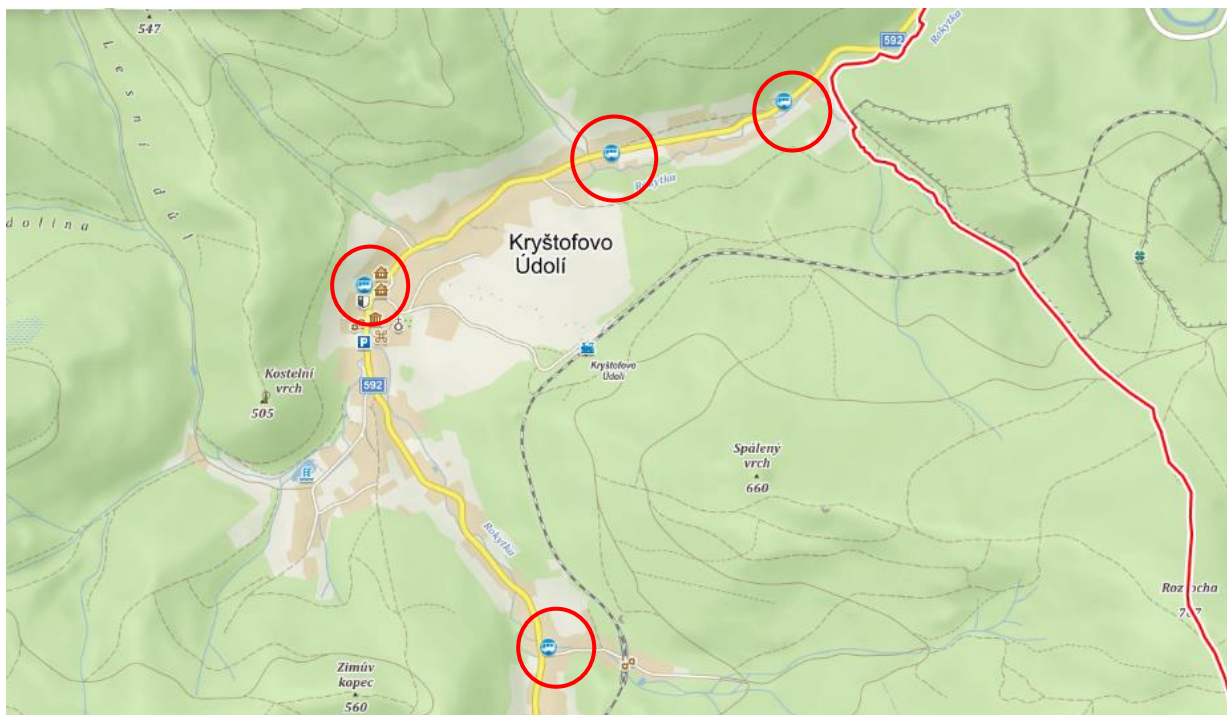
Páteřní komunikací je silnice II/592 z Chrastavy přes Kryštofovo Údolí do Osečné. Důležitá dopravní trasa je silnice III/27247 do Liberce, která je hlavní komunikací spojující obec s Libercem, jako hlavním centrem dojížděky za prací a vybaveností. Na silnici II/592 navazují místní a účelové komunikace, které zajišťují dostupnost všech obytných lokalit v rámci správního území obce.

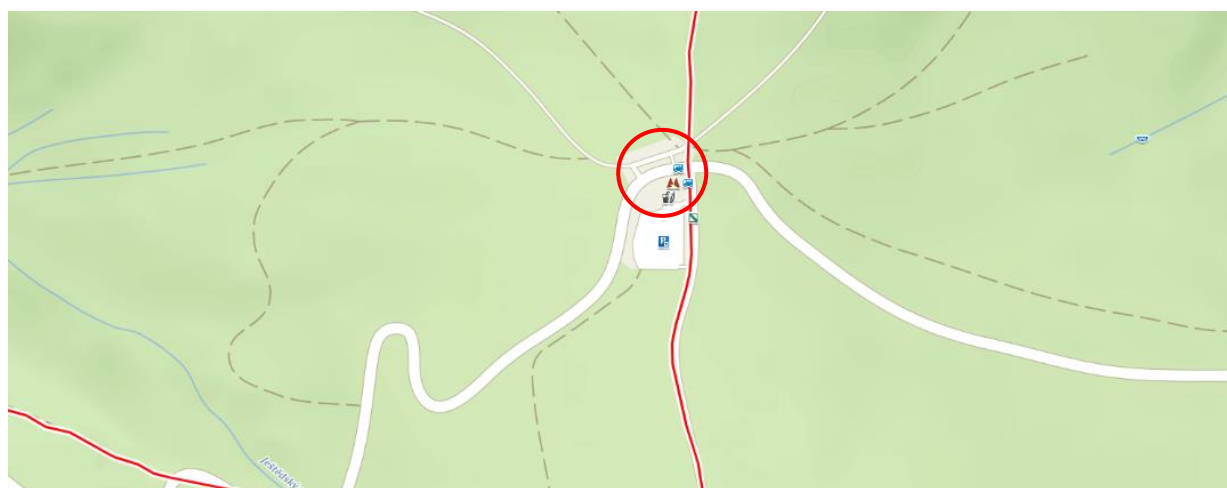

Autobusová doprava

Na území obce se nachází 5 autobusových zastávek. Autobusovou dopravu zde zajišťuje Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou. Linka 16 liberecké MHD spojuje Novinu a Kryštofovo Údolí s centrem Liberce i s jeho některými okrajovým čtvrtěmi (Ostašovem, Karlovem či Machnínem).

Mapa 6 Vyznačení autobusových zastávek v obci Kryštofovo Údolí

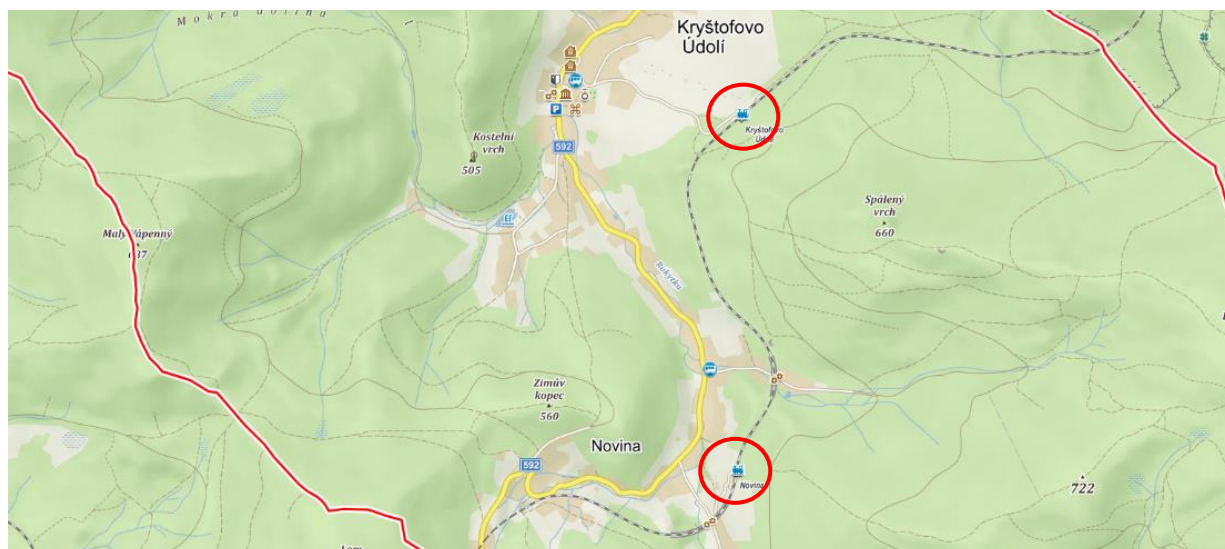

Mapa 7 Vyznačení autobusových zastávek v obci Kryštofovo Údolí

Železnice

Mapa 8 Vyznačení železničních zastávek v obci Kryštofovo Údolí

Obcí prochází železniční trať 086 z Liberce do České Lípy a nachází se tu dvě železniční zastávky. Jedna v Kryštofově Údolí, druhá pak v Novině.

Pěší a cyklistická doprava

Multifunkční turistický koridor

D 42 - Nová Hřebenovka - jižní větev - Vlčí potok - silnice II/592 - Dánské kameny - Tetřeví sedlo

MN P E3 - Istanbul - mys Sv. Vincent - U kapličky - Dánské kameny - Tetřeví sedlo

Cyklokoridory

NR2 - viz Nová Hřebenovka - jižní větev

M4 - Zittau - Hradec Králové

Cyklotrasy

T21 - žel. zastávka Hamrštejn - po silnici II/592, Křižanské sedlo - Křižany - Kytlice

T21A - odbočka do Machnína - po silnici III/27247

T3007 - v okolí Tetřevího sedla

T3069 - silnice II/592 - vodní nádrž - Lesní důl - B. Kostel n.N.

Turistické stezky

turistické stezky kategorie 2 trasy zelená, 2 trasy modrá, žlutá, červená

1.5.2 Technická infrastruktura

Zásobování pitnou vodou

Kryštofovo Údolí

Místní zdroj Kryštofovo Údolí - Hájenka byl zrušen, zdroje Kryštofovo Údolí - Pila byly privatizovány. Koncepce zásobování vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu dle stávajícího systému s propojem na oblastní vodovod z Liberce přívodním výtlačným řadem z ČS Machnín přes ATS stanici do obce. Další ČS s umístěním v obecní stodole s vedením výtlačného řadu do vodojemu na Zimově kopci.

Novina

V území není vybudován veřejný vodovod. Momentálně probíhá individuální zásobování pitnou vodou pomocí studní nebo z vlastních vodovodů.

Kanalizace a čištění odpadních vod

Kanalizace pro veřejnou potřebu odvádění odpadních vod není v území vybudována a ani v územním plánu se nenavrhuje. Vzhledem k malému počtu trvalých obyvatel a většímu zastoupení rekreačního obyvatelstva by byl kanalizační systém po převážnou část roku nevytížený.

Navrhuje se decentralizovaná lokální likvidace a čištění odpadních vod, (bezodtokové jímky s následným vyvážením odpadních vod na kapacitní ČOV, místní ČOV, domovní - malé ČOV). Stávající biologické septiky budou nahrazeny bezodtokovými jímkami.

Plynofikace

Obec není zásobována plynem.

Zásobování elektrickou energií

Zásobování elektrickou energií je zajištěno pomocí 7 transformačních stanic z veřejné elektrické sítě. Provozovatelem je ČEZ a. s.

V území obce vedení VN 35 kV.

Telekomunikace, radiokomunikace

Územím obce probíhají dálkové kabely O2 Czech Republic a.s. a České radiokomunikace a.s.

Radioreléové trasy, základnové stanice, kabelová vedení

Radioreléové spoje, průběh radioreléových tras územím obce z komunikačního zařízení RKS Ještěd. (území obce zasahuje ochranné pásmo komunikačního zařízení Ještěd) Základnová stanice T - Mobile Czech Republic a.s., situování stožáru na Kostelním vrchu.

Televizní signál

Přenos z radiokomunikačního střediska RKS Ještěd. V širším území provoz druhotné doplňující sítě - televizní převaděče (TVP).

Rozhlasové vysílání

Pokrytí území rozhlasovým signálem celoplošných programů z vysílačů umístěných na radiokomunikačních střediscích RKS.

Nakládání s odpady

Koncepce, systém a ekonomické souvislosti nakládání s komunálními odpady jsou řízeny na úrovni samosprávy obce. Nakládání s komunálním odpadem se řídí Obecně závaznou vyhláškou o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a nakládání se stavebním odpadem na území obce.

Směsný komunální odpad

= zbytek komunálního odpadu, který vznikl v domácnosti a nelze již více vytrídít. Odkládá se do modrých a černých plastových nádob (popelnic) o objemu 120 l a 240 l - svoz každý týden ve středu - a do hnědých a zelených plastových nádob o objemu 120 l - svoz každý druhý týden ve středu (hnědá - lichý týden, zelená - sudý týden). Dále je možné tento odpad odkládat do modrých FCC pytlů, které lze zakoupit v kanceláři obecního úřadu. Nádoby na komunální odpad jsou majetkem svozové firmy FFC Liberec Group, s. r. o. a objednávají se v kanceláři obecního úřadu Kryštofovo Údolí.

Tříděný odpad

= papír (modrý kontejner), pet lahve a ostatní plasty (žlutý), sklo (zelený), tetrapak (červený), kovové obaly (černý), textil (modrý), jedlé tuky a oleje (černý). Odkládá se do příslušných kontejnerů na dvou separačních místech v obci:

a) za budovou obecního úřadu č.p. 166

b) naproti penzionu Údolanka (u autobusové zastávky MHD) - není zde kontejner na textil a tuky

Objemný komunální odpad

= odpad, který vznikl na území obce a vzhledem ke svým rozměrům se nevejde do nádob na komunální odpad nebo do pytlů na komunální odpad. Sběr tohoto odpadu je plánován na jaře a na podzim zajištěním velkoobjemových kontejnerů (dále jen VOK), které jsou v předem oznámených termínech přistaveny na následujících stanovištích:

- a) plocha naproti Janečkům, vedle 2. autobusové zastávky MHD
- b) u obecní stodoly
- c) u penzionu Údolanka (otočka autobusu MHD)

Do těchto VOK patří např. koberce, linolea, matrace, starý nábytek, pneumatiky apod.

Elektroodpad

= chladničky, televizory, počítače, pračky, mikrovlnné trouby a drobné spotřebiče v kompletním stavu

Odkládá se za budovou obecního úřadu, odkud se odváží samostatně minimálně dvakrát do roka.

Nebezpečný odpad

= barvy, lepidla, rozpouštědla, oleje, pesticidy, léky a domácí chemikálie

Odkládá se při jarním a podzimním úklidu na stejných stanovištích a ve stejném termínu jako objemný komunální odpad, předává se zvlášť pracovníkovi na stanovišti (nevkládá se do VOK).

Stavební a demoliční odpad

Tento odpad není odpadem komunálním, likvidace probíhá specializovaných firem.

1.6 Služby pro obyvatele obce

1.6.1 Bydlení

Podle ČSÚ bylo v obci Kryštofovo Údolí celkem 291 domů, z toho 285 rodinných domů, 1 bytový dům a 5 budov označených jako ostatní budovy. Údaje v tabulce jsou uvedeny dle SLDB 2011. Bližší informace jsou uvedeny níže.

Domovní fond		Celkem	rodinné	bytové	ostatní
			domy	domy	budovy
Domy úhrnem		296	285	1	5
Domy obydlené		117	114	1	2
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	97	96	-	1
	obec, stát	4	2	1	1
	bytové družstvo	-	-	-	-
	spoluvlastnictví	7	7	-	-
	vlastníků bytů				
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	49	47	1	1
	1920 - 1970	17	16	-	1
	1971 - 1980	11	11	-	-
	1981 - 1990	5	5	-	-
	1991 - 2000	15	15	-	-
	2001 - 2011	12	12	-	-

Tabulka 12 Domovní fond obce Kryštofovo Údolí dle SLDB 2011

1.6.2 Školství

Obec Kryštofovo Údolí není zřizovatelem žádné mateřské ani základní školy, nicméně v obci působí pro předškolní děti **Přírodní klub Mraveniště**.

Přírodní klub Mraveniště

Klub je provozován neziskovou organizací 100 chutí, zapsaný ústav a podporován z fondu EU. Mraveniště funguje v obci Kryštofovo Údolí 5 dní v týdnu v prostorách obecního domu č. 76, a v jeho blízkém okolí. Prostory domu poskytl Obecní Úřad Kryštofovo Údolí.

Přírodní klub Mraveniště pečuje o děti ve věku 2 - 7 let v celodenním režimu od 7.00 hodin do 16.30 hodin. Využívá oplocený pozemek před domem s přírodní prolézačkou, ohništěm a květinovou zahrádkou. Ve dvou vyvýšených záhonech pěstují lesní jahody, bylinky, šťovík a pažitku. Denně vyráží do blízkého okolí – ke studánce, do lesa, na louku i na hřiště.

Další školská zařízení, jako jsou mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy, střední školy a učiliště či vyšší odborné a vysoké školy jsou velmi dobře dostupné v nedalekém okresním městě Liberec (cca 12 km).

1.6.3 Zdravotnictví a sociální péče

V obci má ordinaci praktický lékař pro dospělé. Jiní poskytovatelé zdravotních služeb se na území obce nenacházejí. Praktičtí lékaři pro děti a dorost, pro dospělé či další odborní lékaři jsou dostupní zejména v nedalekém okresním městě Liberec, zde se nachází i nejbližší nemocnice.

Přímo na území obce Kryštofovo Údolí se nenachází žádný poskytovatel sociálních služeb.

Sociální služby jsou pro obyvatele obce dostupné v blízkém okresním městě Liberec. Zde jsou dostupné služby pro seniory, děti a mládež, nezaměstnané, zdravotně znevýhodněné, drogově závislé či matky s dětmi apod. Řada poskytovatelů, také nabízí terénní programy.

1.6.4 Občanská vybavenost

Pojem občanská vybavenost zahrnuje vše, co lidé potřebují v místě svého bydliště. Do tohoto pojmu spadají školy, včetně mateřských, ordinace praktického lékaře a polikliniky, dále také lékárny, obchody, knihovny a pošty. Dá se říci, že dostupnost občanské vybavenosti je jedním z faktorů, které jsou podmínkou kvalitního bydlení.

Instituce občanské vybavenosti	Výskyt v obci
Pošta	Ne
Škola a mateřská škola	Ano (lesní MŠ)
Zdravotnické zařízení	Ano
Zásahová jednotka SDH	Ano
Knihovna	Ano
Obchod	Ne
Hřiště	Ano
Hřbitov	Ano

Tabulka 13 Instituce občanské vybavenosti v obci Kryštofovo Údolí

Obec Kryštofovo Údolí patří mezi obce s velmi malým počtem obyvatel (k 31. 12. 2021 to bylo 391), ale i tak je její občanská vybavenost na dobré úrovni a to i přes to, že se v obci nenachází poskytovatelé zdravotnických či sociálních služeb. Veškeré služby, které nejsou dostupné přímo v obci, jsou velice dobře dosažitelné v nedalekém okresním městě.

Informovanost, komunikace a prezentace obce

Obec Kryštofovo Údolí poskytuje svým občanům informace několika způsoby:

- pomocí webových stránek obce www.krystofovoudoli.eu;
- úřední deskou;
- informačními SMS zprávami
- pro informovanost občanů je vydáván místní „Zpravodaj obce Kryštofovo Údolí“
- prostřednictvím mobilní aplikace „V obraze“

1.7 Volný čas v obci

Spolková činnost v obci by se měla významně podílet na sounáležitosti obyvatel s daným územím, přispívat ke zvýšení vzdělanosti, nabízet širokou škálu volnočasových a sportovních aktivit, a proto je potřeba podporovat její rozvoj.

SDH Kryštofovo Údolí – dobrovolní hasiči se mimo zásahové činnosti věnují také hasičským soutěžím, rozvoji obce, podílejí se na kulturních, společenských i sportovních akcích v obci

100 chutí, zapsaný ústav – nezisková organizace byla založena za účelem provozování Přírodního klubu Mraveniště, kde se věnují předškolním dětem. Mimo toho se ale také podílejí na společenském a kulturním životě obce.

Folklórní soubor JIZERA Liberec, z.s.- Soubor byl založen roku 1986 a od té doby zpracovává tradiční podještědský, pojizerský a podkrkonošský folklor – písně, tance, říkadla, zvyky a obyčeje z rozsáhlé oblasti mezi Ještědem a Sněžkou.

Soubor se účastní nejrůznějších kulturních a společenských akcí, oslav a folklórních festivalů v České republice i v zahraničí a pořádá rovněž řadu programových pásem k nejrůznějším příležitostem. Nabízí jak tematicky zaměřená vystoupení (např. jarní a velikonoční zvyky, celistvý vánoční pořad s místními koledami a obyčeji či lidovou svatbu v hospodě aj.), tak i přehled těch nejoblíbenějších jednotlivých tanců a sólových ukázek, uspořádaných dle aktuální potřeby či přání organizátora. Zpestřením programu je i dětský folklórní soubor JIZERKA, se kterým uvádí několik společných pásem.

Myslivecký spolek Svatý Kryštof

Myslivecký spolek Andělská Hora – Údolí

TJ Kryštofovo Údolí, z. s. – je členem české unie sportu, spolek je zaměřen na tenis

V obci Kryštofovo Údolí se koná mnoho sportovních, kulturních či společenských akcí a to nejen díky vedení obce, ale také díky spolkům, které se v obci nacházejí. Konají se zde například oslavy Masopustu, Údolská pouť, promítání letního kina, setkání seniorů, mše, přednášky a setkání v místním muzeu, v místní knihovně jsou pořádány výstavy, přednášky či Noc s Andersenem atp.

1.8 Cestovní ruch

Obec Kryštofovo Údolí náleží do turistického regionu 8 Český sever a do turistické oblasti 16 Lužické hory a Ještědský hřbet.

Mapa 9 Turistický region 8 Český sever

V malebné kopcovité krajině vyřezává řeka Jizera a její přítoky půvabná údolí. Bozkovské dolomitové jeskyně s největším podzemním jezerem v Čechách se chlubí krasovou výzdobou. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny skrývá největší bukový komplex v Čechách - 27 km². Jizerské a Lužické hory patří k ideálním terénům pro lyžaře - běžkaře. Máchův kraj je členitá, mírná pahorkatina, a přesto inspirovala největšího rozervance a romantika K. H. Máchu. U Holan vznikla již před mnoha staletími důmyslná rybníční soustava. Největší Velký rybník u Doks - dnes Máchovo jezero - byl založen již za Karla IV. Nabízí slunění, koupání i plavby parníkem, windsurfing, jachting a sportovní rybolov, také noční život a diskotéky.

Liberec je jedno z pěti největších měst České republiky. Dominuje mu atypická moderní stavba na vrcholu hory Ještěd, restaurace, vysílač a rozhledna. V centru se nachází novorenesanční radnice a Divadlo F. X. Šaldy ve stejném slohu. Pozůstatkem historické městské zástavby ze 17. století jsou tři tzv. Valdštejnské domky, patrové hrázděné budovy s podloubím. Moderní architekturu reprezentuje Stavba smíření, jež je komplexem knihovny a synagogy. Liberec má nejstarší zoologickou zahradou v ČR a botanic-kou zahradu s více než stoletou tradicí. Novou

atrakcí je multifunkční komplex Babylon s unikátním aquaparkem, lunaparkem, bowlingem, restaurací a hotelem.

Turistická oblast 16 Lužické hory a Ještědský hřbet - stopy minulosti se v této horské oblasti splétají s výhledy do minulosti, třeba při pohledu přes křehké sklo vzácných lustrů z

Mapa 10 Turistická oblast 16 Lužické hory a Ještědský hřbet

Kamenického Šenova. Jejich třpytivé odlesky jako by prozářily celé okolí, v minulosti území neprostupných pohraničních hvozdů, dnes kulturní krajinu, citlivě formovanou lidskýma rukama. Někde se však příroda dosud zkrátit nenechala; vlídné linky Lužických hor střídají bizarní tvary pískovcových skal, souvislé lesy přecházejí v pestré podhorské louky s množstvím remízků. Dobře se tady na severu cítí ti, kdo mají rádi přírodní turistiku. Uklidňující zeleň si vychutnáte zejména při toulkách po Ještědském hřebeni, kdy se před vámi otevřou daleké výhledy na libereckou kotlinu s pozadím Jizerských hor, Krkonoš, Podještědí a Máchova kraje. Klid vydechují i kamenné kostely, kláštera a hrady. Zbývá ještě jedna nepřehlédnutelná cesta, putování ve stopách svatě Zdislavy z Lemberka do Jablonného v Podještědí.

Turistické cíle v oblasti 16 Lužické hory a Ještědský hřbet

Grabštejn - goticko-renesanční hrad s válcovou věží, hezký výhled na Trojmezí (ČR, Polsko, Německo). Renesanční kaple s původními freskami, expozice zpracování drahých kamenů a stará kovárna. Ve sklepení zpřístupněný začátek takzvané tajné chodby.

Český dub - ve východním křídle zámku v roce 1991 znovuobjeveny prostory johanitské komendy sv. Zdislavy ze 13. století, historický unikát v českých zemích. Přístupná románská kaple, románsko-gotická síň a menší sál konventu. Muzeum K. Světlé.

Ještěd - jedna z dominant severních Čech (1012 m), 90 m vysoký moderní televizní vysílač s vyhlídkovou restaurací a hotelem. Z Liberce vede na Ještěd kabinová lanovka, na úbočí sportovní areál se skokanskými můstky. Výhled na Orlické hory, Krkonoše, Jizerské hory, bývá vidět i pražský Petřín.

Obrázek 3 Ještěd

Kryštofovo Údolí - obec dochovaná v podobě ze začátku 20. století, roubené, hrázděné i kamenné horské chalupy, oblíbené výletní místo. V místní hospodě lidové betlémy, u obce 30 m vysoký železniční viadukt (1903).

Kamenický Šenov - historie města spojena se sklářstvím a zušlechťováním skla, založení první odborné sklářské školy na světě (1856). Sklářské muzeum, od 17. století tradiční výroba svítidel a lustrů; dnes zde působí 40 sklářských dílen.

Zámek Lemberk - kdysi strážní pomezní hrad na Žitavské obchodní stezce, nyní barokně-renesanční zámek. Nejznámější obyvatelkou hradu byla sv. Zdislava, manželka zakladatele hradu a patronka chudých a nemocných. Pod zámek Zdislavina studánka s léčivou vodou.

Obrázek 4 Zámek Lemberk

Jablonné v Podještědí - vrcholně barokní bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy. Postavena na přelomu 17. a 18. století při příležitosti blahorečení Zdislavy z Lemberka, její ostatky uloženy v kryptě.

Světlá pod Ještědem - jméno obce si zvolila za pseudonym spisovatelka Karolína Světlá (1830-1899), manželka zdejšího rodáka P. Mužáka. Pravidelně sem jezdila na letní byt, na náměty z okolí vytvořila řadu románů.

Panská skála - tzv. Kamenné varhany, nejznámější a nejstarší geologická rezervace České republiky vulkanického původu s 12 m dlouhými svislými čedičovými sloupy. Na vrcholku kopce torzo středověkého hrádku a pěkný výhled na Kamenický Šenov a okolní kopce.

Bredovský zámek - raně barokní, klasicistně upravený letohrádek, původně součást zámku Lemberk. Expozice Lužické hory, zahrada se sochařskou výzdobou.

Skalní hrad Sloup - skalní hrad na 35 m vysoké pískovcové skále. Množství síní, chodeb, jeskyní, průlezů a průhledů, vytesaných ve skále i dostavovaných na jejím povrchu. Romantické výletní místo, křížová chodba se skalním kostelem, na jižních ochozech obnovená klášterní vinice.

Obrázek 5 Skalní hrad Sloup

1.8.1 Turistické cíle a památky v obci a v okolí obce

Na území obce Kryštofovo Údolí se nachází nemovité památky, které jsou uvedeny v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, území obce je také vyhlášenou památkovou zónou. Mimo toho je po celém území obce rozseto i několik drobných památek, které jsou místního významu a nesmí se na ně zapomínat. Mezi tyto objekty patří kříže rozseté po celém území či Pomník obětem 1. světové války (Kryštofovo Údolí).

Památky na území obce

Sousoší Piety (Novina)

Obrázek 6 Sousoší Piety

Sousoší Piety se nachází v Křižanském sedle na rozhraní Noviny a Křižan. Drobná památka byla postavena v roce 1766.

Na silnici mezi Kryštofovým Údolím a Křižany na kopci. Kamenný kříž usazen na vysokém hranolovitém podstavci. Na pohledové přední straně je podstavec zdoben reliéfem ležícího Ježíška s beránkem a obláčky. Po levé i pravé straně je podstavec zdoben rozetami. Vzadu vytesán německý nápis: “Zu Ihren des (bitter) ist/ (leiden) (Starb) Jesu/ Christi aus seiner/.mutter/ ist diese Statue auf/ errichtet werden im Jahre MDCCLXXI”. Podstavec ukončen mohutnou římsou uprostřed lehce zvlněnou. Na podstavci usazen mohutný letinský kříž. U paty kříže sedí Panna Marie s ležícím tělem Krista v náručí. Kámen polychromovaný.

Dům č. p. 75 (Kryštofovo Údolí)

Částečně roubený dům s hrázděným patrem má trojdílnou dispozici rozšířenou přízemním druhým traktem. Hlavní část budovy je završena sedlovou střechou s vikýři. Dům pochází z přelomu 18. a 19. století a nachází se ve střední části obce.

Hodnotná a intaktně dochovaná ukázka lidové architektury. Objekt s řadou dochovaných stavebních konstrukcí a detailů svým charakterem spoluvytváří historickou podobu obce.

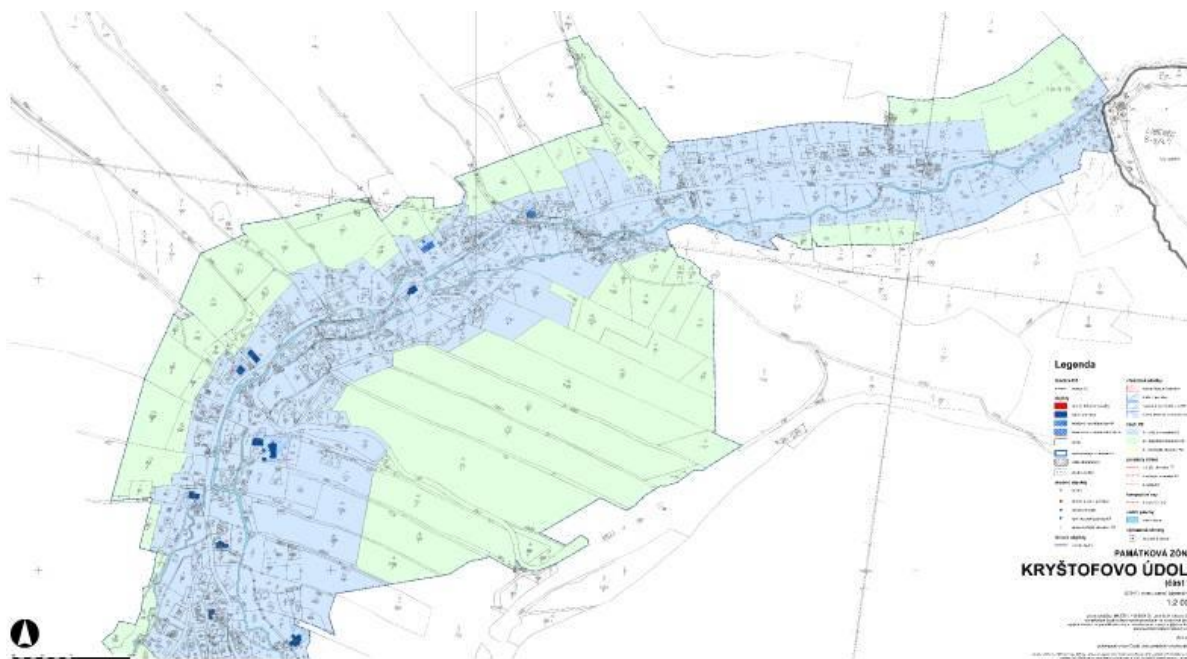

Obrázek 7 Dům č. p. 75 v Kryštofovo Údolí

Památková zóna Kryštofovo Údolí, Novina

VPZ Kryštofovo Údolí představuje soubor lidové architektury. Patrové v přízemí roubené a v patře hrázděné domy s podstávkou a dominantní dřevěný kostel sv. Kryštofa mají zachovány původní rostlou urbanistickou strukturu údolní lánové vsi.

Mapa 11 VPZ Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 41 (Kryštofovo Údolí)

Obrázek 8 Dům č. p. 41 v Kryštofovo Údolí

Dům v jádru z počátku 19. století stojí ve střední části obce, vlevo od silnice vedoucí z Liberce. Jeho současná podoba je výsledkem úprav z konce 19. století. Abstraktní dekor jihozápadního štítu doplňují symboly kotvy, srdce a kříže a datace rokem 1869.

Ojedinele dochovaný roubený dům s charakteristickou mladší přístavbou je unikátním příkladem vývoje lidového stavitelství.

Kříž (Kryštofovo Údolí)

Kříž stojící v centru obce nechali podle nápisu zřídít v roce 1810 bratři Joseph a Michael Luhovi. Památka vrcholí černě natřeným litinovým křížem nesoucím korpus ukřižovaného Krista. V místě křížení a v trojlístech ramen jej zdobí červené rozety. Kříž stojí v centru obce před domem č.p. 67, (Z strana). Pozdně barokní kříž je umístěn nad potokem mezi dvěma lipami. Na třech pískovcových kvádrech stojí pravoúhlý pískovcový podstavec zakončený bohatě profilovanou římsou uprostřed se zvedající do dvou volut. Hlavní část podstavce zdobena festonem, pod ním kartuše s původně německým nápisem. Na zadní straně podstavce obnoven německý nápis: “Dieses Crucifix ist/ Zu Ehren des bitteren/ Leiden und Sterbens/ unseres Herrn Jesu Chri-/sti Von den Zweien Brü-/derrn Joseph u: Michael/ Luh/ Ao. 1810 den 19. Aprill/ errichtet worden/ Renoviert von Rudolf.../ i. J. 1907” Na podstavci upevněn jednoduchý latinský kříž s korpusem Krista. Zezadu kříž zajištěn kovanou vzpěrou. 2006: Kříž natřen černou barvou. Tělo Krista zlaté, uprostřed kříže červená růžice. Na podstavci patrné stopy polychromie, nápis v kartuši nečitelný. Stav dobrý.

Obrázek 9 Kříž u č. p. 67 v Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 17 (Kryštofovo Údolí)

Venkovský dům zmiňují písemné prameny již k roku 1600. Stavebně historický průzkum však odhalil, že nejstarší části konstrukcí stávajícího objektu pochází až z 60. let 18. století. V minulosti v domě žil a tvořil sochař Mojmír Preclík.

Jádro domu pochází z 18. století. Na počátku 19. století (1804 nebo 1812) byl dům rozšířen o dvě kolmá křídla. Roku 1812 pravděpodobně přezděna hospodářská část domu. Před polovinou 19. století dispozice domu rozšířena o klenutý prostor v druhém traktu vedle chléva. V dalším období provedeny pouze dílčí úpravy. Nejvýznamější úprava průčelí: okna, obložení štítu břidlicí) z konce 19. století. K domu patří rámová bedněná stodola z 1. poloviny 19. století.

Obrázek 10 Dům č. p. 17 v Kryštofovo Údolí

Most se sochou Sv. Jana Nepomuckého (Kryštofovo Údolí)

Kamenný most původně datovaný na středovém klenáku rokem 1832 překlenuje místní potok. Nalezneme jej ve středu obce, kde spojuje hlavní komunikaci a cestu ke kostelu sv. Kryštofa. Na čtyřbokém soklu na mostě stojí kopie sochy sv. Jana Nepomuckého.

Technická památka. Doklad mostové konstrukce z 1. poloviny 19. století. Most byl původně datován na středovém klenáku - 1832, který byl po rekonstrukci odstraněn. Optický střed mostu tvoří pískovcový podstavec s reliéfy ze života sv. Jana Nepomuckého. Na podstavci původně stála socha sv. Jana Nepomuckého, která nebyla dohledána.

*Obrázek 11 Most se sochou Sv. Jana Nepomuckého
v Kryštofovo Údolí*

Dům č. p. 15 (Kryštofovo Údolí)

Částečně roubený dům, jehož jádro pochází z přelomu 17. a 18. století, stojí na místě stavby ze 16. století. Hrázděné patro vynáší nad světnicí starší varianta podstávky. Současnou podobu domu dotvářejí úpravy provedené během 19. století.

Jádro domu postaveno na přelomu 17. a 18. století. V průběhu 19. století provedeny úpravy průčelí - okna. Po roce 1847 (upřesněno archivní rešerší) stavba nového zděného komína. Dům roku 1888 vyhořel. Po požáru zastropen chlév, osazen nový krov. Z této stavební fáze pochází patrně i výstavba stodoly a stavba vstupního přístavku.

Obrázek 12 Dům č. p. 15 v Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 82 (Kryštofovo Údolí)

Obrázek 13 Dům č. p. 82 v Kryštofovo Údolí

Dům byl postaven v 90. letech 17. století, současnou podobu získal o sto let později. Jde o částečně roubený objekt se sedlovou střechou a trojdílnou dispozicí s roubenou světnicí, zděnou síní a komorou.

Intaktně dochovaná ukázka vývoje lidové architektury. Dům s dobře dochovanými historickými stavebními konstrukcemi svým charakterem doplňuje historickou podobu obce.

Železniční viadukt (Novina)

Obrázek 14 Železniční viadukt Novina

Kamenný klenutý most na trati Česká Lípa - Liberec postavila v letech 1898-1900 vídeňská stavební společnost Brüder Redlich & Berger. Viadukt má čtrnáct půlkruhově zaklenutých oblouků, jeho délka činí 198,5 metrů a výška 29,5 metrů.

Doklad vývoje železniční architektury v regionu a významná technická památka konce 19. století.

Dům č. p. 126 (Kryštofovo Údolí)

Dům stojící v jižní části obce, vlevo od silnice vedoucí z Liberce, pochází z konce 18. století. Během 19. století jej doplnily drobné úpravy a přístavby, koncem 20. století došlo k přezdění kolmého křídla. Roubené patro vynáší nad světnicí podstávka.

Intaktně dochovaná ukázka vývoje lidové architektury. Dům svým charakterem dotváří historickou podobu obce.

Obrázek 15 Dům č. p. 126 v Kryštofovo Údolí

Kaple se sousoším Piety (Kryštofovo Údolí)

Obrázek 16 Kaple se sousoším Piety v Kryštofovo Údolí

Výklenkovou kapličku nechal v roce 1692 zřídit Gottfried Richter se svojí ženou Elizabeth. Sousoší Piety, které se nachází v půlkruhově zaklenuté nice, zhotovil anonymní kamenosochař koncem 17. století.

Doklad velmi kvalitní drobné sakrální architektury v regionu. Práce neznámého, autora. Kaple datována 1692, raně barokní.

Dům č. p. 101 (Kryštofovo Údolí)

Částečně roubený dům je krytý sedlovou střechou, má trojdílnou dispozici rozšířenou stodolou a do svahu zapuštěným sklepem. Objekt pochází z přelomu 18. a 19. století a nachází se v jižní části obce.

Intaktně dochovaná ukázka vývoje lidové architektury. Dům s řadou dochovaných historických konstrukcí a stavebních detailů spoluvytváří historickou podobu obce.

Obrázek 17 Dům č. p. 101 v Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 64 (Kryštofovo Údolí)

Dům je částečně roubený s hrázděným patrem nad světnicí vynášeným podstávkou. Má trojdílnou dispozici rozšířenou zděnou přístavbou. Krytý je sedlovou střechou s eternitovými šablonami. Objekt pochází z roku 1834, nachází se ve střední části obce.

Výstavba domu datována na posledním klenáku vstupního portálu: 1834. Dům dokládá přetrvávající výstavbu dřevěných domů s vyzděnými síněmi, kuchyní, komíny a hospodářskou přízemní částí v regionu.

Obrázek 18 Dům č. p. 64 v Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 67 (Kryštofovo Údolí)

Podstávkový dům se nachází v centru obce naproti kamennému můstku vedoucímu ke kostelu přes silnici, na Z straně za potokem. Dle datace na jeho původní lomenici lze objekt zasadit do roku 1811. Lomenice byla doplněna iniciálami M. L. a korouhvičkou.

Objekt se nachází v centru obce naproti kamennému můstku vedoucímu ke kostelu přes silnici, na Z straně za potokem. Jednopatrový dům, v přízemí roubený, první patro hrázděné, vynesené na podstávkách s elipticky tvarovanými oblouky. Původní trojdílné členění domu rozšířeno na S straně o malé patrové křídlo v šířce síně, na které navazuje přízemní přístavek rozšiřující hospodářskou část.

Intaktně dochovaný dům je vhodnou ukázkou vývoje lidového stavitelství v regionu. Svým charakterem spoluvytváří historické prostředí obce.

Obrázek 19 Dům č. p. 67 v Kryštofovo Údolí

Kaplička Panny Marie Pomocné (Kryštofovo Údolí)

Výklenková kaplička vznikla v roce 1768 nákladem Christopa Richtera. V centrálním výklenku se nachází mladší obrázek Panny Marie Pomocné s Ježíškem, které je stavba zasvěcena. Kapličku korunuje jednoduchý kovový latinský kříž.

Objekt se nachází v dolní části obce vpravo (SZ část obce) při hlavní průjezdní komunikaci na pozemku domu č.p. 57. Na čtvercové základně vztyčena jednoduchá výklenková kaple zasvěcená Panně Marii Pomocné. V hluboké centrální nise umístěn novější obrázek Panny Marie s Ježíškem, pod obrázkem vyzděný sokl, po stranách dvě prázdné niky. Vstup dovnitř zdůrazněn štukovým portálem se dvěma pilastry zdobenými bosováním, přístup chráněn jednoduchým dřevěným plůtkem. Uprostřed trojúhelníkového štítu malá nika, prázdná. Kaple kryta sedlovou střechou krytou břidlicí. Kapličku korunuje jednoduchý kovový latinský křížek. Doklad drobné sakrální výstavby v regionu. Pozdně barokní práce neznámého místního zednického mistra

Obrázek 21 Kaplička Panny Marie Pomocné

Obrázek 20 Dům č. p. 21 v Kryštofovo Údolí

Dům č. p. 21 (Kryštofovo Údolí)

Podstávkový dům pocházející z přelomu 18. a 19. století stojí ve středu obce, vlevo od silnice směřující z Liberce. Objekt kryje sedlová střecha s šablonami, doplněná volskými oky. Západní štít pokrývá dekorativně vyskládaná břidlice.

Patrový dům v přízemí roubený, v patře hrázděný. Původní trojdílné dispoziční řešení rozšířeno přízemním roubeným a zděným hospodářským přístavkem.

Výjimečně intaktně dochovaná ukázka patrového roubeného domu představuje důležitý předmět poznání vývoje lidové architektury a historie osídlení regionu.

Kostel sv. Kryštofa (Kryštofovo Údolí)

Obrázek 22 Kostel sv. Kryštofa v Kryštofovo Údolí

Areál kostela sv. Kryštofa pocházející z konce 17. století se nachází ve střední části obce ve svahu východně od potoka Rokytky. Kostel obklopuje hřbitov s ohradní zdí s bránou a márnicí. Komplex doplňuje samostatně stojící zvonice a objekt fary.

Areál kostela sv. Kryštofa se nachází na kopci vlevo od hlavní komunikace směřující od Liberce do Noviny. Jednolodní roubený kostel s obdélným závěrem je presbytářem orientovaný k jihu. Od západního průčelí lodi jednostranně odsazený presbytář prodlužuje v jižním směru patrová zděná sakristie. Sedlovou střechu vyskládanou z břidlicových šablon doplňuje plechový sanktusník vztyčený nad sakristií. Roubenou konstrukci kostela chrání pobití z břidlicových

šablon. Zděnou část s hrubými omítkami člení lizénové rámce. Interiér prosvětlují dvě řady menších obdélných oken situovaných na podélných průčelích. Okenní otvory doplňují barokně tvarované mříže. Hlavní vchod situovaný na severním průčelí chrání zádveří se sedlovou střechou. Obdobné zádveří nalezneme i u bočních vstupů vedoucích do lodi a sakristie. Kostel obklopuje ohrazený hřbitov přístupný bránou, který za kostelem strmě stoupá. Jihozápadně od kostela na hranici pozemku se nachází zvonice, západně od kostela je situována márnice. Fara se nachází severozápadně od kostela. Socha sv. Václava je situována východně od komunikace vedoucí ke kostelu.

Turistické cíle a památky v okolí obce

Středověký dvorec Curia Vítkov - Curia Vítkov je volně inspirovanou replikou velmožského dvora z 12. století. Dvorec se skládá z opevněné "nobility" na návrší a přilehlé osady řemeslníků. V průběhu roku zde probíhají různé kulturní akce a bitvy historického šermu.

Severočeské muzeum (Liberec) – Severočeské muzeum v Liberci bylo založeno jako nejstarší uměleckoprůmyslové muzeum v Česku, dnes muzeum nabízí i regionální a přírodovědné sbírky.

Technické muzeum (Liberec) - v Technickém muzeu se dozvíte vše o technické historii kraje a prohlédnete si spoustu pozoruhodných vozidel, které jsou vystavovány v rámci expozice Od Liebiga po LIAZ.

Obrázek 23 Parní lokomotiva Adolf

Parní lokomotiva Adolf - byla vyrobena pod číslem 1004 v závodech Krauss & Co. v roce 1882. Sloužila na cukrovarských vlečkách do roku 1910 v Odolena Vodě a do 1976 v Úžicích. Podle prvního majitele získala pojmenování Adolf. Od roku 2017 je vystavena na Masarykově ulici před areálem Technického muzea, kam byla přemístěna z libereckého nádraží.

Bývalý Antošův statek - Antošův statek je dějištěm Vesnického románu Karolíny Světlé. Karolína Světlá v tomto domě žila v letech 1853-1865 se svým manželem Petrem Mužákem.

Slukův statek (Statek U sedmi javorů) - památkově chráněná stavba lidové architektury, jejíž vznik se odhaduje na počátek 18. století. Venkovská usedlost byla proslavena románem Karolíny Světlé U sedmi javorů, jehož děj se odehrával přímo na tomto místě.

Tvrz Chrastná - tvrz založena Šalamounem Blektou na konci 16. století. Renesanční stavba přestavěna v 18. století za Hartigů. Dnes se ve tvrzi můžete ubytovat. Nachází se zde také přednáškové prostory.

Tvrz Útěchovice - tvrz poprvé připomínána v roce 1322. Pocházel odtud rod Blektů z Utěchovic. Později byla renesančně upravena a přestavěna na sýpku. Dnes je již část budov zřícena.

Zřícenina hradu Děvín - byl založen v 1. polovině 13. století jako ochrana staré obchodní cesty na vrcholu kopce se strmými srázy. Rozsáhlá zřícenina hradu je výsledkem třicetileté války, kdy byl hrad pobořen Švédy. Od té doby není hrad již více zmiňován a místo zarůstá.

Obrázek 24 Pohled na zříceninu hradu Děvín

Pozůstatky obvodového zdiva paláce, nádvoří, hranolové věže, sklepu s valenou klenbou, studny a vstupního prostoru s bránou ukazují mohutnost bývalého královského hradu. Zřícenina je řazena mezi kulturní památky České republiky od roku 1958.

1.9 Životní prostředí v obci

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Hlavním cílem koncepce uspořádání krajiny je zejména ochrana a respektování jejích dochovaných hodnot, chráněných území a prvků nadregionálního, regionálního i lokálního územního systému ekologické stability krajiny (ÚSES).

V území obce přítomnost relativně vysokého podílu ekologicky stabilnějších ploch. Soustava prvků ÚSES s propojením lokálního na regionální a nadregionální ÚSES s maximálním využitím kostry ekologické stability a ekologicky nejstabilnějších částí území, s respektováním reliéfu území s cílem dosažení ekologicky funkčního a krajinářsky vhodného efektu.

Dle nadřazené dokumentace ZÚR Libereckého kraje se vymezují v území skladebné prvky ÚSES nadregionálního a regionálního významu.

Vymezení ÚSES

Nadregionální biokoridory

K19MB probíhá územím i dotýká se hranice obce

K19H dotýká se hranice obce

Regionální biocentra

RC 387

RC 1271

Lokální biocentra

BC 158 Panenská Hůrka

BC 1224 Na Jelení cestě

BC 1240 Na výběžku

BC 159 Medvědí pramen

BC 1225 Nad koupalištěm

BC 1241 U Červeného kříže

BC 160 Ptačí kameny

BC 1238 Malý Ještěd

BC 1242 Jasanový důl

BC 161 Dánské kameny

BC 8 Rozsocha a BC 1227 Nad tunelem se dotýkají hranice území obce

Lokální biokoridory

BK 10/1241V Na dolech
BK 1224/1226 Po úbočí, Ke Svatému Kryštofu
BK 10/1242 Nad údolím, Nad Rokytkou
BK 1225/1226 U Kočovny
BK 33/1242 Nad údolím
BK 1226/1227 Po úbočí
BK 158/1225 Kostelní vrch
BK 1227/1238 Hřebenový
BK 162/1238 Hřebenový
BK 1239/1240 Po úbočí
BK 191/1239 V rašelinách
BK 1240/1241 Po úbočí, U červeného kříže
BK 1124/157 Po úbočí, Divotvorný háj

Přírodní památky a zajímavosti v obci a jejím okolí

Obec Kryštofovo Údolí se nachází na území Přírodního parku Ještěd. Díky tomu se přímo na území obce nachází několik přírodních zajímavostí a památných stromů.

Památné stromy

Dub u koupaliště

Díky své výjimečnosti patří tento strom mezi chráněné památné stromy České republiky.

Druh stromu: dub letní

Obvod kmene: 336 cm

Výška stromu: 32 m

Lípa v Kryštofově Údolí

Lípa v Kryštofově Údolí je památný strom rostoucí v Novině, součásti Kryštofova Údolí, obce na severu České republiky patřící do Libereckého kraje. Strom roste v Novině u tamního domu číslo popisné 158 ležící severně od silnice číslo II/592. Severně od památného stromu stoupá do nadmořské výšky 560 metrů Simmův kopec.

Druh stromu: lípa srdčitá

Obvod kmene: 436 cm

Výška stromu: 29.5 m

Zajímavosti na území obce

Dánské kameny

Mezi Tetřevím sedlem a vrcholem Malého Ještědu se nachází skalní útvar nazvaný Dánské kameny.

Tetřeví sedlo

Výpřež je horské sedlo ve výšce 769 m n. m. Leží ve vzdálenosti přibližně 1,5 kilometru od vrcholu Ještědu. Je to místo, kde silnice III/2784 spojující Liberec s Českým Dubem překonává Ještědský hřbet. Sedlo je součástí Přírodního parku Ještěd.

Jezevčí jeskyně

Jeskyně se nachází na úzké puklině, stěny a část podlahy jsou zasintrované. V současné době jeskyni hrozí zřícení vchodů.

Přírodní park Ještěd (PP Ještěd)

Obrázek 25 Pohled na krajinu Přírodního parku Ještěd

Chráněné území o rozloze 93 km² založené v roce 1995 za účelem zachování estetických a přírodních hodnot a charakteristické zemědělské kultury.

Území parku je více než z poloviny zalesněno. Hlavní krajinnou dominantou je vrchol Ještěd. Nachází se zde řada maloplošných chráněných území, ale také velké množství kulturně-historických památek – rozhledna na Ještědu, zřícenina hradu Roimund, pozůstatky vojenského opevnění, technické památky a další.

2. STATISTICKÁ ŠETŘENÍ

2.1. Zaměření, organizace a metoda průzkumu

Průzkum s názvem „Investice obce v budoucích letech“ byl proveden metodou vyplňování standardizovaných dotazníků občany obce Kryštofovo Údolí.

Tisk a rozdáání dotazníků zabezpečovali zástupci Obecního úřadu Kryštofovo Údolí. Šetření bylo dobrovolné, anonymní, nebyla uváděna jména a ani adresy dotázaných.

V dotazníku měli občané subjektivně určit, do jakých oblastí by měla obec investovat v následujících letech. Dotazník obsahoval 15 oblastí rozvoje, které občané hodnotili dle důležitosti od 1 (nejdůležitější) do 3 (nejméně důležitá).

Z důvodu zachování anonymity občané odevzdávali vyplněné dotazníky do schránky obecního úřadu. Vyplněné dotazníky byly odevzdávány do června roku 2022.

2.2. Výsledky průzkumu

Celkem bylo vyhodnoceno 51 dotazníků, dalších 6 dotazníků muselo být z analýzy vyřazeno pro neúplnost dat. Z vyhodnocených dotazníků bylo 47 % hodnoceno ženami a 53 % muži. Středoškolské vzdělání mělo 45 % respondentů, dalších 45 % mělo vysokoškolské vzdělání a zbylých 10 % respondentů mělo základní vzdělání. Z hlediska věkové struktury bylo nejvíce respondentů ve věku 30-49 let (37 %), následováno skupinou nad 65 let (35 %) a 50-64 let (26 %). Nejméně respondentů bylo ve věkové kategorii 15-29 let (2 %).

2.2.1. Priority rozvoje obce dle občanů

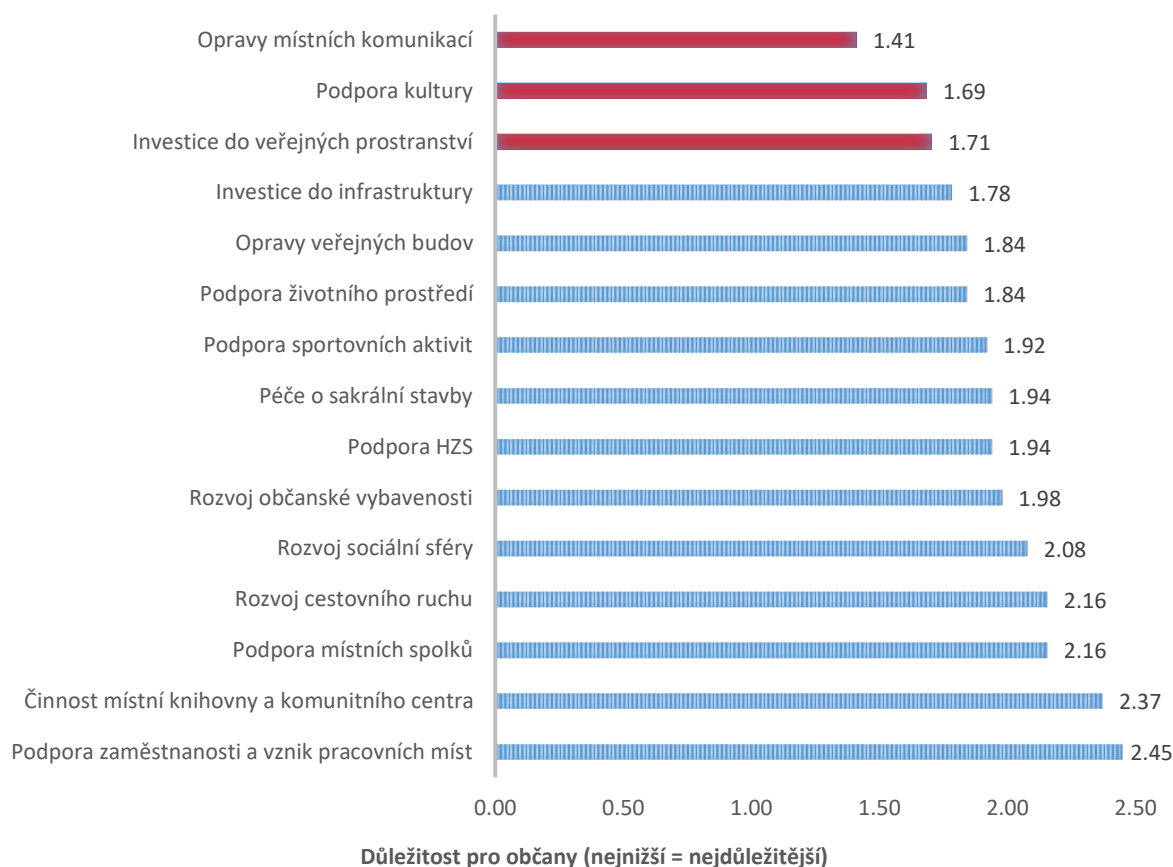
Pro každou z 15 rozvojových oblastí se zvlášť sčítaly body dle subjektivních preferencí každého občana. Považoval-li občan danou oblast za nejdůležitější, ohodnotil ji číslem 1 a daná oblast rozvoje získala tedy 1 bod, pokud ji považoval za nejméně důležitou, ohodnotil ji číslem 3 a oblast získala 3 body.

Vzhledem k tomu, že nejdůležitějším prioritám respondenti přiřazovali „známku“ 1, mají nevýznamnější priority nejnižší součty bodů. Výsledky jsou prezentovány formou průměrných známek udělených danou skupinou respondentů, kde tato známka se počítá vzorcem

$$= \frac{\text{součet přidělených bodů}}{\text{počet respondentů z dané skupiny}}$$

PRIORITY ROZVOJE OBCE DLE OBČANŮ

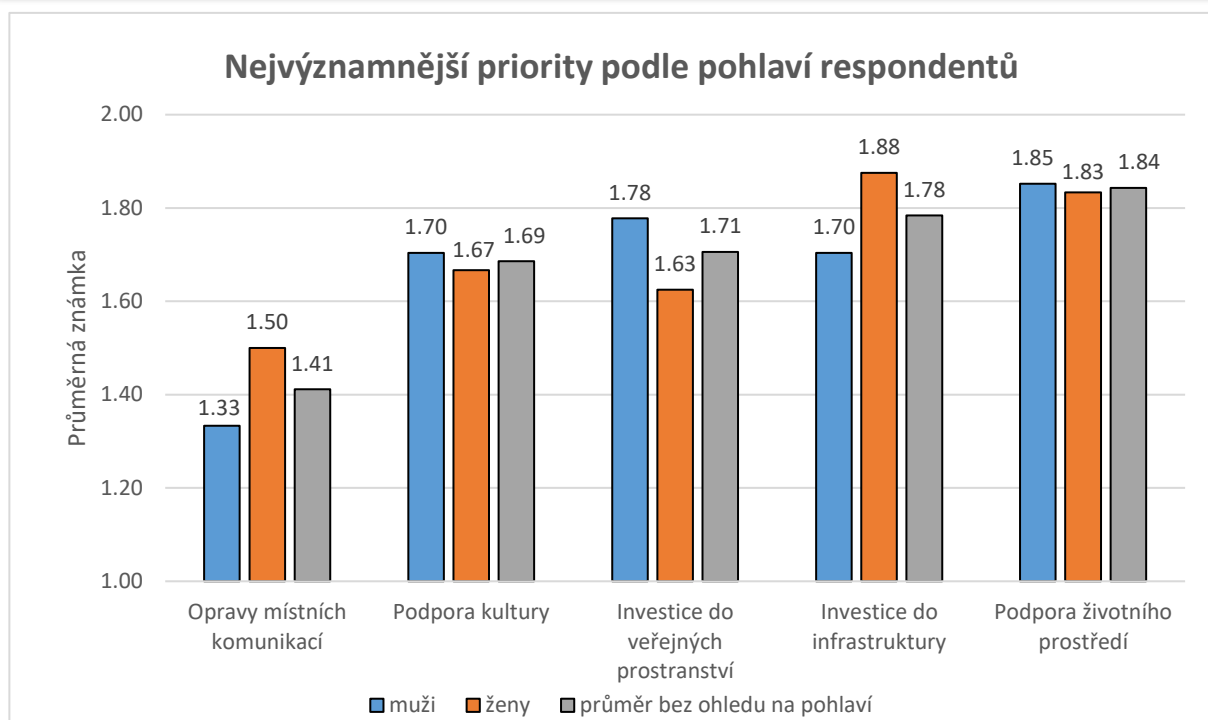
Graf č. 2- Priority rozvoje obce podle průzkumu

Z hlediska priorit občanů se ukázaly jako nejvýznamnější:

1. Opravy místních komunikací (průměrná známka 1,41)
2. Podpora kultury (průměrná známka 1,69)
3. Investice do veřejných prostranství (průměrná známka 1,71)

Dále byly pro účastníky výzkumu důležité priority Investice do infrastruktury (1,78), Opravy veřejných budov (1,84) a Podpora životního prostředí (1,84).

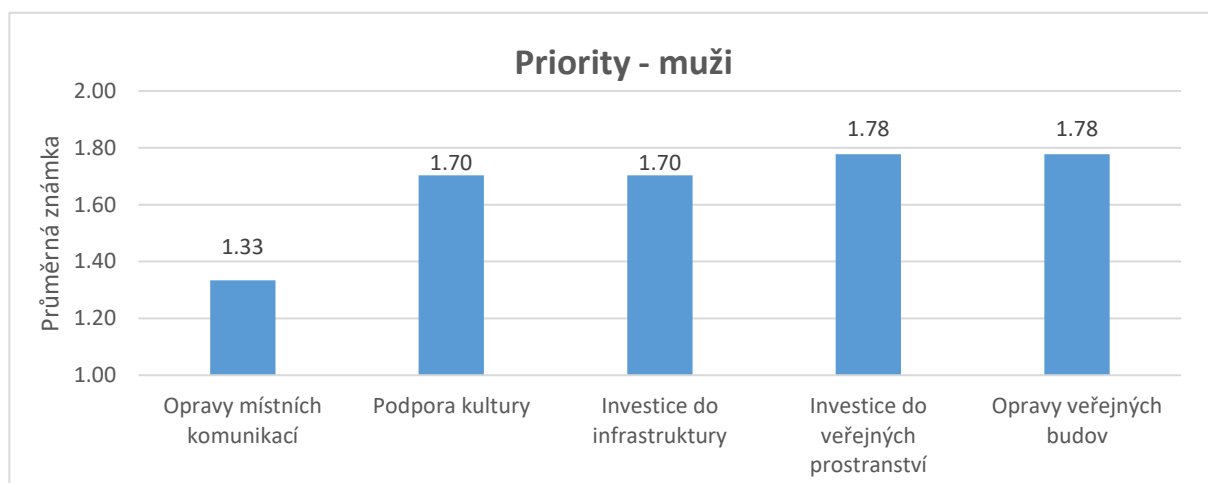
Jako nejméně důležité pak občané zvolili Podporu zaměstnanosti a vznik pracovních míst (2,45), Činnost místní knihovny a komunitního centra (2,37), Podporu místních spolků (2,16) a Rozvoj cestovního ruchu (2,16).

Graf č. 3 - Nejvýznamnější priority podle pohlaví respondentů

Následující analýza se zabývá zkoumáním nejvýznamnějších priorit dle pohlaví respondentů. Vzhledem k tomu, že se preference obou pohlaví liší, uvádíme níže podrobnější analýzu.

V porovnání s průměrem u mužů nastala absolutní shoda u dvou nejdůležitějších priorit, následována shodou relativní. Jak je z grafu níže patrné prioritou č. 1 (Opravy místních komunikací) je pro muže viditelně mnohem důležitější (průměrná známka je v souhrnu výrazně nižší). Na stejné pozici se umístilo více priorit najednou. Výrazný pokles v preferencích nastal u priority č. 10 (Podpora sportovních aktivit) v porovnání s průměrem (7. místo).

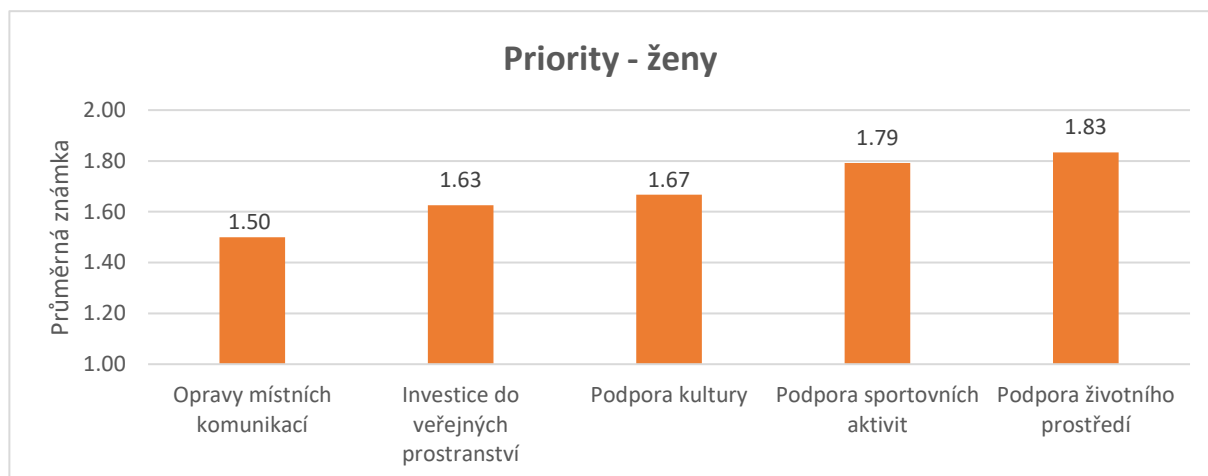

Graf č. 4 - Nejvýznamnější priority u mužů

U žen nastala absolutní shoda u priority č. 1 (Opravy místních komunikací), následována shodou relativní u priority č. 2 (Investice do veřejných prostranství) a č. 3 (Podpora kultury).

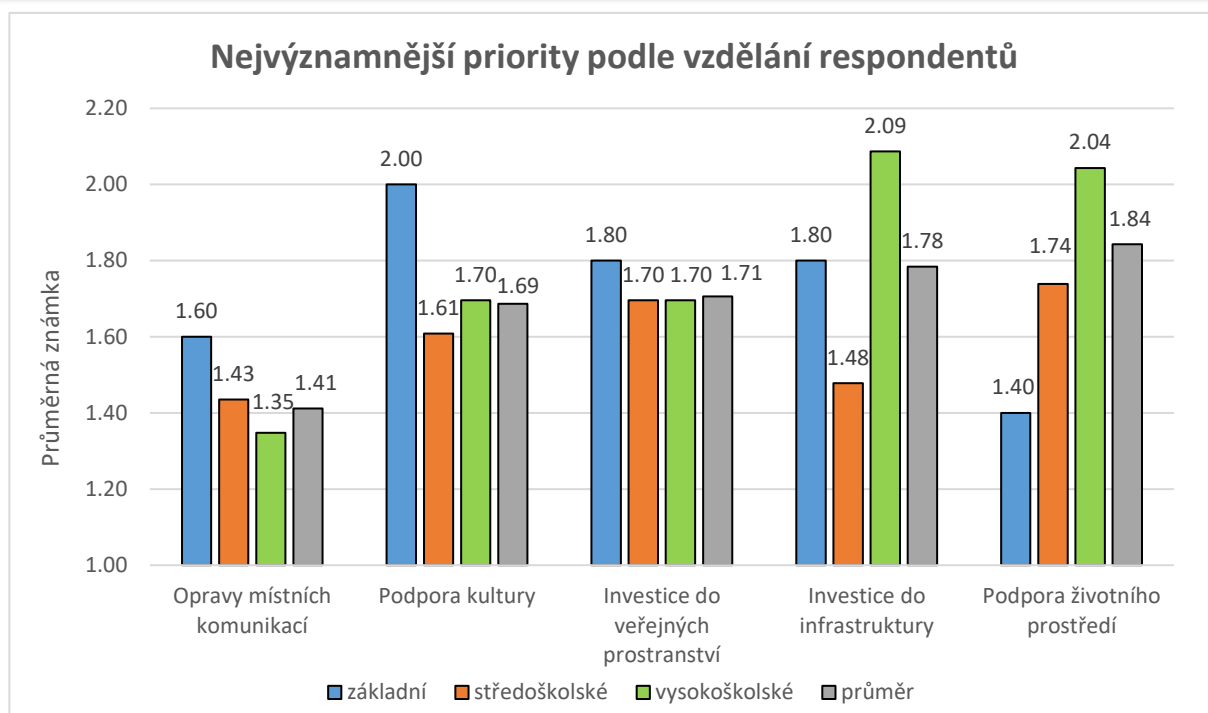
Výrazný posun je patrný u priority č. 4 (Podpora sportovních aktivit), která se přesunula ze 7. místa. Absolutní shoda nastala také u priority č. 5 (Podpora životního prostředí).

Graf č. 5 - Nejvýznamnější priority u žen

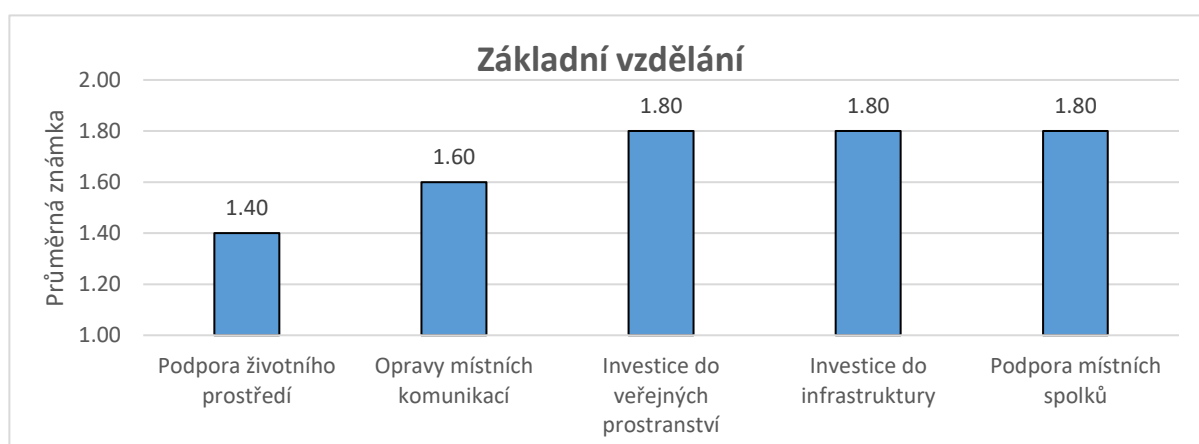
Absolutní shoda obou pohlaví nastala u priority č. 1 (Opravy místních komunikací), č. 14 (Činnost místní knihovny a komunitního centra) a č. 15 (Podpora zaměstnanosti a vznik pracovních míst). U obou pohlaví se mezi nejdůležitějšími prioritami opakovaly „Opravy místních komunikací“, „Podpora kultury“ a „Investice do veřejných prostranství“.

Vzhledem k pořadí nejdůležitějších priorit v porovnání s průměrem nepatrně převažovaly preference mužů (53 %). Se zřetelem k množství opakujících se důležitých priorit a jejich shod lze výsledky považovat za dostatečně vypovídající pro obě pohlaví.

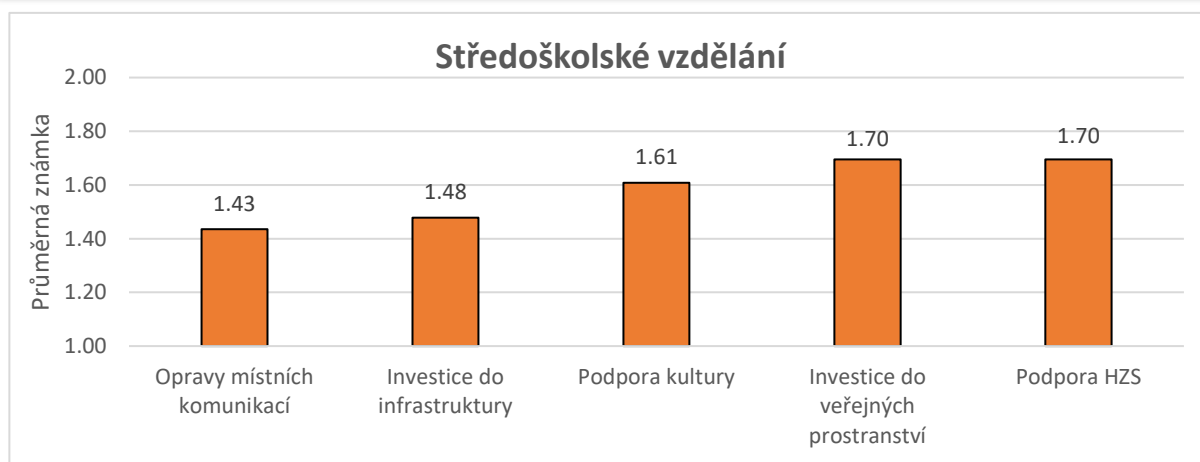
Graf č. 6 - Nejvýznamnější priority podle vzdělání respondentů

Po rozdělení respondentů do skupin podle vzdělání se ukázalo, že zde jsou výrazné rozdíly. Nejmenší skupina se základním vzděláním (10 %) za nejdůležitější prioritu považuje „Podporu životního prostředí“, která je v porovnání s průměrem na 5. pozici. V případě nejdůležitějších priorit nastala absolutní shoda u priority č. 3 (Investice do veřejných prostranství) a č. 4 (Investice do infrastruktury). Největší pokles je patrný u priority „Podpora kultury“, která se přesunula ze 2. místa na 6. Jak je z grafu níže zřejmé, na stejné pozici se umístily rovnou tři priority najednou.

Graf č. 7 - Nejvýznamnější priority pro respondenty se středoškolským vzděláním

Graf č. 8 - Nejvýznamnější priority pro respondenty se středoškolským vzděláním

Skupina respondentů se středoškolským vzděláním (45 %) má v absolutní shodě pouze první a nejdůležitější prioritu „Opravy místních komunikací“. Dále se preference liší. Priorita č. 5 (Podpora HZS), která se přesunula z 9. místa, má pro tyto respondenty oproti zbylým skupinám výrazně vyšší význam. Jak je z grafu č. 7 patrné, i zde se umístilo více priorit na stejné pozici.

Největší shodu ohledně nejdůležitějších priorit lze najít u respondentů s vysokoškolským vzděláním (45 %). Z grafu č. 8 je zřejmé, že některé priority mají pro respondenty stejný význam a umístily se tak na totožných pozicích. Stejně tak je patrné, že první priorita je pro respondenty mnohem důležitější (průměrná známka je v souhrnu výrazně nižší). Absolutní shodu lze nalézt u tří nejdůležitějších priorit. Největší změny v preferencích nastaly u priority „Rozvoj cestovního ruchu“ která se přesunula z 12. místa na 7. a u priority „Investice do infrastruktury“, která naopak spadla ze 4. místa na 10. V porovnání s ostatními je pro tuto skupinu výrazně důležitější také priorita č. 5 (Podpora sportovních aktivit).

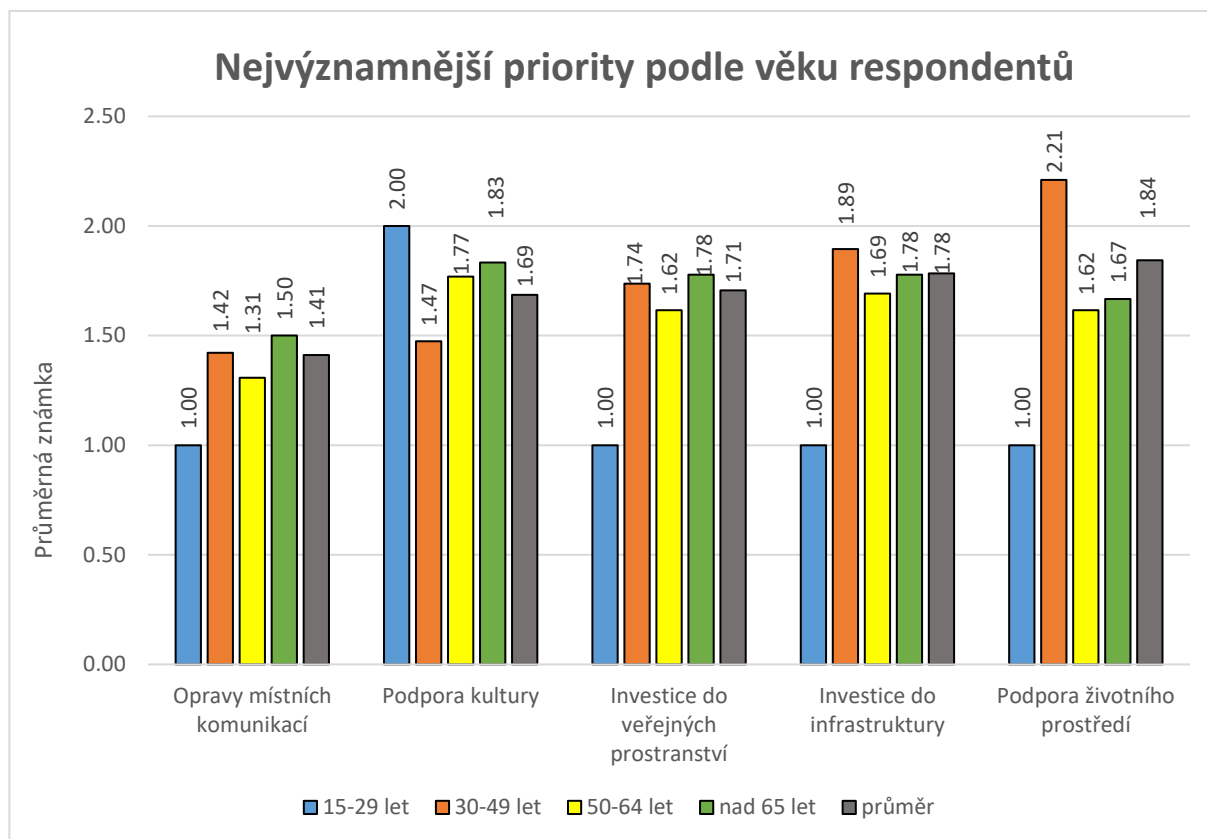

Graf č. 9 - Nejvýznamnější priority pro respondenty s vysokoškolským vzděláním

U všech skupin se mezi nejdůležitějšími opakovaly priority „Opravy místních komunikací“ a „Investice do veřejných prostranství“. Absolutní shoda však nenastala u žádné z priorit.

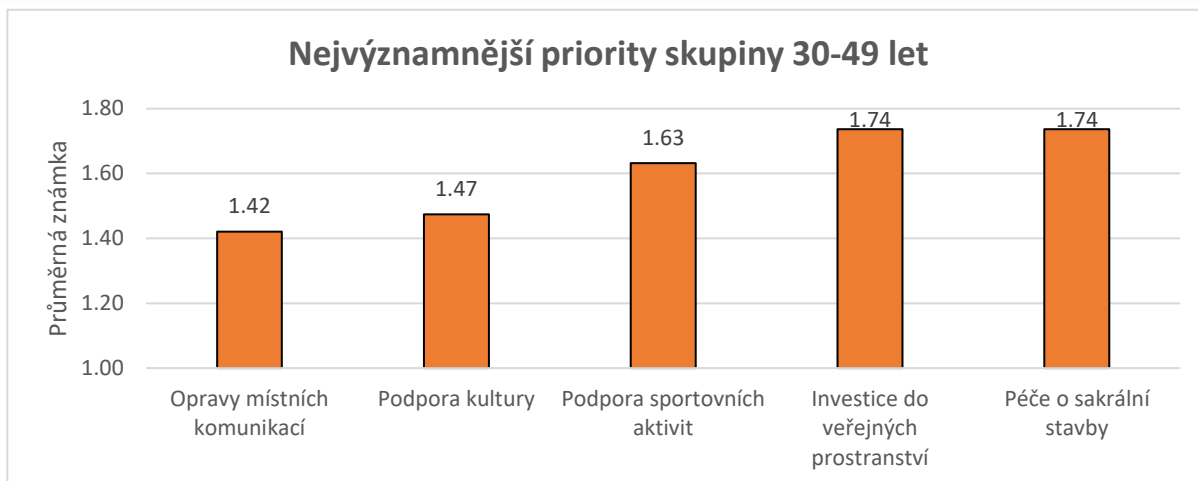

Pořadí nejdůležitějších priorit u jednotlivých skupin v porovnání s průměrem vykazuje největší shodu u skupiny se základním a vysokoškolským vzděláním, která tvoří 55 % všech respondentů. Výsledky lze proto považovat za dostatečně vypovídající.

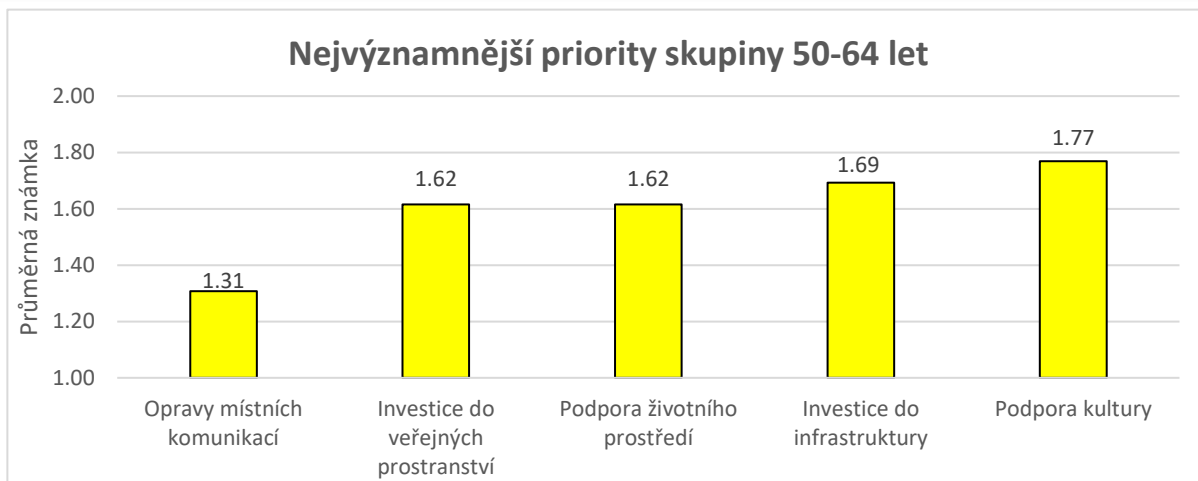
Graf č. 10 - Nejvýznamnější priority podle věku respondentů

Data z této analýzy indikují absolutní shodu napříč věkovými skupinami u nejdůležitější priority „Opravy místních komunikací“. Dále lze pozorovat významné rozdíly prioritizace jednotlivých věkových skupin. Z důvodu nedostatečného počtu respondentů nebylo možné provést podrobnější analýzu u věkové kategorie 15-29 let. Níže přikládáme výsledky pro zbylé věkové kategorie.

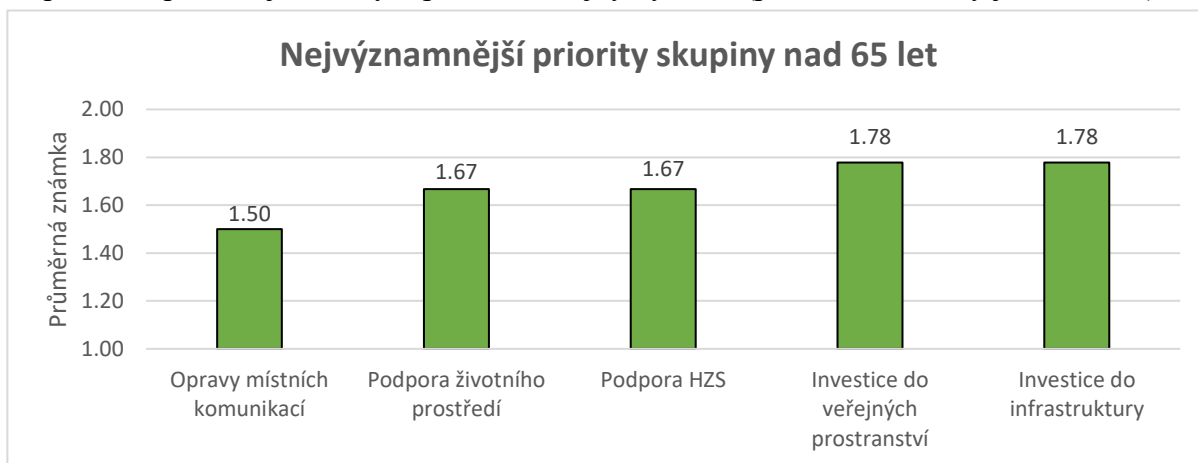
Graf č. 11 - Nejvýznamnější priority skupiny 30-49 let

U věkové skupiny 30-49 let, která je zároveň největší (37 %), nastala absolutní shoda u dvou nejdůležitějších priorit. Dále se však preference liší. Respondenti upřednostňují prioritu č. 3 (Podpora sportovních aktivit) před „Investicemi do veřejných prostranství“. Výrazná změna preferencí nastala u priority č. 5 (Péče o sakrální stavby), která je v průměru na 9. místě a naopak priorita „Podpora životního prostředí“ spadla z 5. místa na 11. pozici.

Graf č. 12 - Nejvýznamnější priority skupiny 50-64 let

U věkové skupiny 50-64 let, která zaujímá 26 % v dotazníkovém průzkumu, nastala absolutní shoda u priority č. 1 (Opravy místních komunikací) a č. 4 (Investice do infrastruktury). Respondenti upřednostňují „Investice do veřejných prostranství“ před „Podporou kultury“, která se posunula na 5. místo. Výrazný posun je patrný také u priority „Podpora sportovních aktivit“, která se posunula z 11. pozice na 7. místo. Naopak výrazný pokles nastal u priority č. 12 (Podpora sportovních aktivit), která spadla z 10. místa. Jak je z grafu č. 11 zřejmé, respondenti přikládají některým prioritám stejný význam (průměrné známky jsou shodné).

Graf č. 13 - Nejvýznamnější priority skupiny nad 65 let

Poslední je skupina respondentů ve věkové kategorii nad 65 let (35 %). Nejdůležitější prioritou je v absolutní shodě v porovnání s průměrem. Dále se však preference liší. Výrazný posun nastal u priority č. 2 (Podpora životního prostředí), která se přesunula z 5. místa. Oproti zbylým skupinám, přikládá tato skupina větší význam prioritě „Podpora HZS“, která se posunula z 8. místa na 3. pozici. Naopak menší význam přikládají respondenti z této kategorie prioritě „Podpora kultury“, které klesla z 2. místa na 6. místo.

Jediná absolutní shoda u všech věkových kategorií nastala u priority č. 1 „Opravy místních komunikací“. Mezi nejdůležitějšími se dále opakovala priorita „Investice do veřejných prostranství“.

Pořadí nejdůležitějších priorit u jednotlivých skupin v porovnání s průměrným výsledkem vykazuje největší shodu u věkové kategorie 30-49 let a 50-64 let. Vzhledem k tomu, že se jedná o 63 % všech respondentů a s ohledem na pořadí nejdůležitějších priorit u jednotlivých skupin, lze výsledky této analýzy považovat za dostatečně reprezentativní.

2.2.2. Vybrané textové připomínky respondentů

Respondenti průzkumu měli možnost do výzkumu uvést své připomínky. Některé z nich uvádíme níže:

- „Regulovat více průjezd obcí, jezdí stále vysokou rychlostí.“
- „Častější prořezávání a údržba stromů a zeleně.“
- „Vybudování veřejného prostranství s možností různých aktivit pro všechny věkové kategorie obyvatel naší obce.“
- „Pro ne-rezidenty zákaz parkování v obci mimo vyznačená parkoviště.“
- „Vyznačená a zpoplatněná parkoviště v obci.“
- „Dětská hřiště (i jako prostor pro setkávání dětí a rodin z vesnice).“
- „Je důležité zajistit údržbu povodí a pravidelný průřez náletů a keřů...“
- „...vytvořit nájemní byty v obecních nemovitostech...“
- „Kontejnery na tříděný odpad pro Novinu.“
- „Obnovit původní mizející cesty obcí a pravidelně udržovat vč. stávajících...“
- „Funkční komunitní centrum jako prostor pro setkávání, přednášky, workshopy, akce pro děti a seniory, herna pro děti apod.“

2.2.3. Shrnutí průzkumu

Priority a jejich pořadí dle respondentů průzkumu jsou shrnuty v níže uvedené tabulce. Jako významné priority se ukázaly: Opravy místních komunikací, Podpora kultury, Investice do veřejných prostranství, Investice do infrastruktury a Opravy veřejných budov. Jako nedůležité pak priority Podpora zaměstnanosti a vznik pracovních míst, Činnost místní knihovny a komunitního centra, Podpora místních spolků a Rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 14 - Priority rozvoje obce podle průzkumu

Pořadí priorit	Priorita	Průměrné hodnocení
1	Opravy místních komunikací	1,41
2	Podpora kultury	1,69
3	Investice do veřejných prostranství	1,71
4	Investice do infrastruktury	1,78
5	Opravy veřejných budov	1,84
6	Podpora životního prostředí	1,84
7	Podpora sportovních aktivit	1,92
8	Péče o sakrální stavby	1,94
9	Podpora HZS	1,94
10	Rozvoj občanské vybavenosti	1,98
11	Rozvoj sociální sféry	2,08
12	Rozvoj cestovního ruchu	2,16
13	Podpora místních spolků	2,16
14	Činnost místní knihovny a komunitního centra	2,37
15	Podpora zaměstnanosti a vznik pracovních míst	2,45

3. ROZVOJOVÝ PLÁN OBCE

Strategická vize rozvoje obce Kryštofovo Údolí popisuje základní strategickou orientaci obce, která deklaruje, čeho chce obec realizací rozvojové strategie v daném časovém horizontu (tj. do roku 2030) dosáhnout.

Obec Kryštofovo Údolí se nachází v okrese Liberec v Libereckém kraji zhruba 8 km západně od okresního města. Mezi části obce patří: Kryštofovo Údolí a Novina. Dostupnost obce zajišťují autobusové spoje a pozemní komunikace, které obcí prochází.

V obci se nachází zajímavé pamětihodnosti např. raně barokní dřevěný kostel sv. Kryštofa, muzeum lidových betlémů, železniční kamenný viadukt aj. Za zmínku stojí také první český vesnický orloj, který byl dokončen v roce 2008.

Jedním z primárních rozvojových cílů je rozvoj občanské vybavenosti a podpora turistického ruchu.

Vize:

Obec Kryštofovo Údolí:

- *Malebné prostředí nabízející kvalitní a stabilní zázemí pro život mladých i seniorů.*
- *Zelený život v obci v kontextu rozvoje životního prostředí.*
- *Pestrý spolkový život a kultura v obci.*
- *Obec s potenciálem dalšího rozvoje v oblastech bydlení, služeb, lesnictví, spolkového života a turistiky.*

Priority rozvoje obce se budou týkat především rozvoje občanské vybavenosti, infrastruktury obce, životního prostředí, turistického ruchu, spolkového a komunitního života.

3.1. SWOT analýza

Tabulka 15 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrá dostupnost Liberce (hlavní centrum vybavenosti). • Zeleň a kvalita životního prostředí. • Zajímavé pamětihodnosti. • Dobrá dopravní obslužnost.	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura v obci. • Občanská vybavenost. • Nabídka komerčních služeb. • Stav místních pozemních komunikací.
Příležitosti	Rizika
<ul style="list-style-type: none"> • Turistický a rekreační potenciál. • Lokální identita, vztah obyvatel k obci a okolí. • Rozvoj v oblasti komunitního života. • Rozšíření spolkových a volnočasových aktivit. • Využití dotačních fondů. • Meziobecní spolupráce obcí. • Zachování tradičního rázu obce. • Budování cyklotras, turistických tras s ohledem na životní prostředí a okolní krajinu.	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek financí. • Vysoká administrativní zátěž. (dotačního řízení, v podnikání, v místní samosprávě). • Nízká podpora státu malých obcí. • V případě většího přílivu obyvatel do obce může nastat horší sociální identifikace obyvatelstva s místem bydliště.

3.2. Cíle a priority

Při zpracování této rozvojové strategie byl stanoven hlavní cíl rozvoje obce, který odpovídá výše uvedené strategické vizi.

Globální cíl je v souladu s celostátním pohledem na danou obec, charakterizuje výchozí situaci. A je stanoven takto:

Obec Kryštofovo Údolí, obec pro spokojený život a budování zázemí pro rodinu v malebném prostředí. Rozvoj obce s dobrou občanskou vybaveností, fungující technickou infrastrukturou, bohatým spolkovým životem.

Cíle jednotlivých oblastí byly navrženy především s přihlédnutím k následujícím stanoviskům:

- současný profil regionu,
- strategická vize regionu,
- globální cíle regionu,
- SWOT analýzy,
- výsledky průzkumu názorů občanů,
- aktuální problémy obce,
- aktuální návrhy samosprávy obce.

Na globální cíl navazují strategické cíle, které se pak rozpadají do prioritních rozvojových os. Z tohoto je zřejmá provázanost a zpětná vazba na splnění předem stanoveného globálního cíle.

Strategické cíle představují ukazatel pro rozvoj dané obce a informace o stavu, kterého by mělo být dosaženo realizací navržených rozvojových aktivit. Strategické cíle se odvozují od vizí oblastí, globálního cíle a výsledků SWOT analýz.

Stanovení strategických cílů navazuje na výběr kritických oblastí a tvoří základ pro přijímání rozhodnutí o opatřeních a rozvojových aktivitách.

Strategickým cílem obce Kryštofovo Údolí je rozvíjet její potenciál.

Strategické cíle:

- Podpora spolkového a komunitního života.
- Rozvoj infrastruktury obce.
- Rozvoj občanské vybavenosti.
- Podpora životního prostředí.
- Rozvoj a podpora turistické infrastruktury.

Základní myšlenkou Strategického plánu rozvoje obce je usilovat o zkvalitnění života v obci s ohledem na různé potřeby obyvatel, s ohledem na životní prostředí a udržitelný rozvoj technické infrastruktury. Dále rozvoj a podpora drobného podnikání, rozvoj občanské vybavenosti.

Z tohoto cíle vyplynuly priority a opatření naplňující vizi. Jedná se o typické oblasti, které jsou zpravidla identifikovány a řešeny v regionech jako hlavní články jejich strategií. Prioritní oblasti rozvoje konkretizují střednědobé úkoly rozvoje dané oblasti. Navržené prioritní oblasti rozvoje by měly být výstižné (logické provázání se strategickými cíli), výběrové (koncentrace na danou oblast), provázané (zajištění synergetického efektu) a adresné (přesně stanovené, kdo bude garantem a realizátorem).

Zde přikládáme výčet prioritních oblastí rozvoje a dále následuje bližší popis prioritních oblastí rozvoje:

Tabulka 16 - Prioritní oblasti rozvoje v obci Kryštofovo Údolí

PRIORITA 1. Občanská vybavenost	1.1 Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních budov
	1.2 Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních bytů
	1.3 Výstavba, rekonstrukce a údržba dětských hřišť a sportovišť
	1.4 Výstavba, oprava a rekonstrukce školních budov
PRIORITA 2. Infrastruktura obce	2.1 Výstavba, oprava a obnova místních komunikací a cest
	2.2 Výstavba a údržba radarového systému
PRIORITA 3. Turistický ruch	3.1 Výstavba, rekonstrukce a údržba parkovacích ploch
	3.2 Výstavba a údržba veřejných toalet
PRIORITA 4. Životní prostředí	4.1 Výsadba a údržba zeleně a veřejného prostranství
	4.2 Výsadba a údržba parků a alejí
PRIORITA 5. Komunitní a spolkový život	5.1 Podpora spolků
	5.2 Podpora hasičů
	5.3 Podpora jednorázových společenských akcí

PRIORITA 1. Občanská vybavenost

Strategický cíl: Cílem tohoto opatření je zkvalitnit podmínky pro bydlení místních obyvatel, přilákat mladé lidi do obce, zkvalitnit a rozšířit nabídku občanské vybavenosti tak, aby byly zlepšeny životní podmínky obyvatel v obci.

PRIORITA 1.1: Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních budov

Popis priority 1.1: Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních budov

V rámci této priority je cílem zlepšení stavu obecních budov. Toto opatření povede nejen ke zlepšení estetického vzhledu objektu a zvýšení kvality života v obci, ale také k významné úspoře zejména v případě zateplování vybraných budov. Konkrétně dojde např. k opravě oken na obecním úřadě, opravě obecní stodoly a stánku s keramikou. Priorita „Opravy veřejných budov“ se v průzkumu umístila na 5. místě.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 1.1:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace

Opatření bude realizováno v letech 2022-2023.

PRIORITA 1.2: Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních bytů

Popis priority 1.2: Výstavba, oprava a rekonstrukce obecních bytů

V rámci této priority je cílem výstavba, oprava a rekonstrukce obecních bytů. Toto opatření povede k rozvoji bydlení v obci a přispěje k možnosti občanů žít v obci kvalitní život. Mezi záměry obce je např. nová fasáda na budově s obecními byty.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 1.2:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Realizace
- Kolaudace

Opatření bude realizováno v letech 2026-2030.

PRIORITA 1.3: Výstavba, rekonstrukce a údržba hřišť a sportovišť

Popis priority 1.3: Výstavba, rekonstrukce a údržba dětských hřišť a sportovišť

Cílem této priority je výstavba dětských hřišť a sportovišť. Toto opatření povede ke zlepšení možnosti sportovat v obci, vést aktivní životní styl a umožní rodinám s malými dětmi trávit volný čas pohybem na čerstvém vzduchu. Mezi plány obce je např. vybudování víceúčelového hřiště.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 1.3:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Realizace a kolaudace
- Provoz
- Údržba

Opatření bude realizováno v roce 2021.

PRIORITA 1.4: Výstavba, oprava a rekonstrukce školních budov

Popis priority 1.4: Výstavba, oprava a rekonstrukce školních budov

Cílem této priority je výstavba, oprava a rekonstrukce budov a prostorů náležících místní škole a školce. Realizace tohoto opatření přispívá ke kvalitnímu vzdělávání dětí a vede k celkovému zvýšení kvality nabízených služeb a tím i života v obci. Mezi záměry obce je např. oprava oken v mateřské škole včetně nové fasády.

Aktivitty vedoucí k naplnění priority 1.4:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Realizace
- Kolaudace
- Provoz

Opatření bude realizováno v letech 2024-2030.

PRIORITA 2. Infrastruktura obce

Strategický cíl: Vybudování místních komunikací a zlepšení technické infrastruktury v obci. Předmětem tohoto záměru je zejména rekonstrukce a modernizace místních komunikací a cest včetně dobudování systémů komunikací určených pro pěší přesun obyvatel a návštěvníků obce (chodníků). V průzkumu se tato priorita umístila na 4. místě a dílčí část celku „Opravy místních komunikací“ byla respondenty vyhodnocena jako nejdůležitější.

PRIORITA 2.1: Výstavba, oprava a obnova místních komunikací a cest

Popis priority 2.1: Výstavba, oprava a obnova místních komunikací a cest

V rámci této priority je cílem výstavba, oprava a obnova sítě místních komunikací a cest. Toto opatření povede k zajištění bezpečnosti osob, silničního provozu a zvýšené mobility občanů i návštěvníků obce Kryštofovo Údolí a následnému zvýšení kvality života v obci. Mezi záměry obce je např. oprava místních komunikací v oblasti Pětídomky, obnova a oprava historických cest.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 2.1:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace
- Provoz

Opatření bude realizováno v letech 2021–2030.

PRIORITA 2.2: Výstavba a údržba radarového systému

Popis priority 2.2: Výstavba a údržba radarového systému

V rámci této priority je cílem výstavba a následná údržba radarového systému k monitorování rychlosti vozidel v obci. Toto opatření povede k zajištění bezpečnosti všech účastníků silničního provozu. V připomínkové části průzkumu respondenti často žádali měření rychlosti v obci.

Aktivita vedoucí k naplnění priority 2.2:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace
- Provoz
- Údržba

Opatření bude realizováno v roce 2023.

PRIORITA 3. Turistický ruch

Strategický cíl: Rozvoj turistického potencialu obce s důrazem na rozvoj atraktivit, související infrastruktury a doplňkových služeb.

PRIORITA 3.1: Výstavba, rekonstrukce a údržba parkovacích ploch

Popis priority 3.1: Výstavba, rekonstrukce a údržba parkovacích ploch

V rámci této priority je cílem výstavba nových a rekonstrukce stávajících parkovacích ploch v obci. Toto opatření povede ke zvýšení parkovacích míst, která budou moci využívat nejen místní obyvatelé, ale i návštěvníci a turisté. Mezi záměry obce je např. úprava stávajících parkovišť v centru.

Aktivita vedoucí k naplnění priority 3.1:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace
- Provoz
- Údržba

Opatření bude realizováno v roce 2023.

PRIORITA 3.2: Výstavba a údržba veřejných toalet

Popis priority 3.2: Výstavba a údržba veřejných toalet

V rámci této priority je cílem vybudování a následná údržba veřejného sociálního zařízení v obci Kryštofovo Údolí. Toto opatření povede ke zlepšení podmínek v obci a rozšíření vybavenosti pro turisty a návštěvníky obce. Mezi záměry je např. výstavba veřejného WC u obecní hospody a na parkovací ploše pod Uhlířovými.

Aktivita vedoucí k naplnění priority 3.2:

- Projektová dokumentace
- Výběr dodavatele
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace
- Provoz
- Údržba

Opatření bude realizováno v roce 2024.

PRIORITA 4. Životní prostředí

Strategický cíl: Cílem této priority je podpořit rozvoj ochrany životního prostředí v obci. Hlavním cílem je úprava veřejných prostranství, úprava a výsadba zeleně v intravilánu obce a revitalizace vodních ploch. Respondenti v průzkumu vyhodnotili tuto prioritu jako 6. nejdůležitější.

PRIORITA 4.1: Výsadba a údržba zeleně a veřejného prostranství

Popis priority 4.1: Výsadba a údržba zeleně a veřejného prostranství

V rámci této priority je cílem úprava veřejných prostranství, úprava a revitalizace zeleně v obci a vybudování veřejné infrastruktury v rámci těchto úprav. V připomínkové části dotazníkového šetření respondenti nejčastěji zmiňovali zejména údržbu místních stromů. Priorita „Investice do veřejných prostranství“ se v průzkumu umístila na 3. místě.

Aktivita vedoucí k naplnění priority 4.1:

- Projektová dokumentace
- Zabezpečení rizika/analýza rizik
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele a dozoru
- Stavební práce vedoucí k úpravě veřejných prostranství v obci
- Revitalizace zeleně v rámci veřejných prostranství
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Údržba

Opatření bude realizováno v letech 2022–2026.

PRIORITA 4.2: Výsadba a údržba parků a alejí

Popis priority 4.2: Výsadba a údržba parků a alejí

V rámci této priority je cílem výsadba a údržba parků a alejí obce Kryštofovo Údolí. Jedná se zejména o novou výsadbu, o přirozenou obnovu dřevin a pravidelnou údržbu. Cílem tohoto opatření je zvýšení biodiverzity, zalesnění, snížení uhlíkové stopy obce a celkově zvýšení kvality života v obci. Jedním ze záměrů obce je např. obnova ovocné aleje k nádraží.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 4.2:

- Projektová dokumentace
- Posouzení zastupitelstvem
- Výběr zhotovitele
- Vybudování potřebné infrastruktury v rámci tohoto opatření
- Realizace
- Kolaudace
- Údržba

Opatření bude realizováno v roce 2023.

PRIORITA 5. Spolkový a komunitní život

Strategický cíl: Cíl napomáhá vnímání obce jako území pro radostný a spokojený život, atraktivní pro mladé rodiny. Dává prostor se zapojit do života v komunitě. Udržení a rozvoj spolkového a komunitního života vede k posílení lokální identity prostřednictvím spolupráce místních lidí a práce s dětmi a mládeží. Pro vědomí lokální identity je důležité formování vztahu k určitému místu se zvláštním zřetelem na děti a mládež. Spolky obce a neziskové organizace se podílejí na většinovém společenském a kulturním dění v obci, jejich činnost má mezigenerační kontinuitu.

PRIORITA 5.1: Podpora spolků

Popis priority 5.1: Podpora spolků

Cílem této priority je odpovídající podpora nestátních neziskových organizací (NNO) působících v obci. Společenské kontakty v rámci spolkové činnosti jsou dobrým předpokladem udržování sousedských vztahů.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 5.1:

- Finanční podpora
- Podpora propagace činnosti spolků
- Vytváření vhodného prostředí pro činnost spolků

Opatření bude realizováno v letech 2022-2030.

PRIORITA 5.2: Podpora hasičů

Popis priority 5.2: Podpora hasičů

V rámci této priority je cílem podpora jednotky požární ochrany. Toto opatření povede k zajištění kvalitního zázemí a vybavení pro sdružení dobrovolných hasičů, které se stará o bezpečnost obyvatel.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 5.2:

- Finanční podpora
- Podpora propagace činnosti spolku
- Vytváření vhodného prostředí pro činnost spolků

Opatření bude realizováno v letech 2022-2030.

PRIORITA 5.3: Podpora jednorázových společenských akcí

Popis priority 5.3: Podpora jednorázových společenských akcí

Cílem tohoto opatření je podpora jednorázových společenských akcí. Smyslem je podpořit soudržnost obyvatel obce, udržování sousedských vztahů, posílení pocitu lokální identity, lokálního patriotismu. Priorita „Podpora kultury“ se v průzkumu umístila jako 2. nejdůležitější.

Aktivity vedoucí k naplnění priority 5.3:

- Vytipování vhodných společenských akcí a obsahů akce
- Výběr vhodné lokality a data realizace
- Personální zajištění organizačního týmu
- Zajištění průběhu akce
- Propagace akce

Opatření bude realizováno v letech 2022-2030.

4. MONITOROVACÍ UKAZATELE

Monitorovací ukazatele vyjadřují naplnění Strategického plánu (globálního cíle a strategických cílů). Zvolené ukazatele naplňují efektivitu realizace dílčích opatření a projektů a propojenost souvisejících aktivit. Vyhodnocení a porovnání ukazatelů bude vypovídat o rozvoji obce a naplňování zvolené strategie. V průběhu naplňování monitorovacích ukazatelů se může ukázat, že dané ukazatele se nedaří realizací zvolených aktivit naplnit. V této chvíli je nutné uvažovat o úpravě či změně v rámci naplňování Strategického plánu, a to prostřednictvím aktualizace Strategického plánu.

Monitorovací ukazatele budou navrženy až po schválení navržených strategických cílů Zastupitelstvem obce.

Zpracování Strategického plánu obce Kryštofovo Údolí má potřebu střednědobého programování při využívání různých dotačních titulů. Daná potřeba zdůrazňuje princip integrovaného přístupu k řešení problémů (průřez aktivit, víceoborové zaměření projektů). Proces postupného naplňování Strategického plánu se nazývá „implementace“.

5. IMPLEMENTACE STRATEGICKÉHO ROZVOJOVÉHO PLÁNU

Implementace je složitým a dlouhodobým procesem, který je závislý na těchto faktorech:

- politické vůli a otevřenosti vedení obce,
- jasných pravidel při naplňování Strategického plánu,
- organizační strukturu,
- komunikaci, informovanosti a propagaci,
- kontrole,
- zpětné vazbě a dalších specifických faktorů.

Financování dílčích projektů je považováno vždy za klíčový problém v celém rozvojovém procesu. Praxe a zkušenosti však ukazují, že významným faktorem k naplňování Strategického plánu je promyšlenost, funkčnost celého systému a personální zajištění. Měl by být zaveden průhledný systém nakládání s veřejnými prostředky, se kterými nakládají důvěryhodní lidé. Jinak dochází ke kritice a zpochybnování účelnosti a efektivity vynakládaných finančních prostředků, což může být předmětem i různých sporů a diskuzí.

U většiny podporovaných projektů se předpokládá společné financování schválených projektů. Tím je myšleno kofinancování z rozpočtu obce, v některých případech doplněné o finanční podporu z jiných zdrojů (krajské dotace či dotace z EU). Předpokládá se, že se realizátoři budou ucházet o spolufinancování z různých finančních zdrojů (např. kraj, stát, EU či jiné).

Tím bude naplňován princip doplňkovosti „adicionality“, což znamená, že se finanční prostředky vynakládané z krajského, státního nebo EU rozpočtu budou doplňovat, nikoliv nahrazovat vlastní finanční prostředky na rozvoj obce.

Dále je doporučen princip koncentrace, který navrhuje cílené soustředění finančních prostředků jen pro nejproblémovější oblasti rozvoje, aby nedocházelo k jejich rozměňování do velkého množství malých projektů do různých oblastí.

Jednotlivá opatření Strategického plánu tak, jak jsou popsána pro příslušné kritické oblasti, jsou vzájemně propojena a při jejich realizaci musí být s tímto počítáno. Strategický plán je celek, který přinese výsledek pouze v případě, že budou rozhodující instituce a vlivní jednotlivci obce

a regionu spolupracovat a svoje dílčí činnosti vzájemně propojovat a podporovat. Koordinace činností bude významnou součástí procesu implementace.

- **Monitoring implementace a komunikace s okolím**

Proces strategického plánování vyvolává určitou potřebu vyhodnocování toho, co má být dosaženo s porovnáním skutečně dosažených výsledků s Plánem. Tomuto procesu se obecně říká Monitoring. Monitorováním je také označováno průběžné hodnocení plnění Strategického plánu dle stanovených pravidel. Především se hodnotí finanční a fyzické ukazatele, kvalita a kvantita odvedené práce, hospodářské a sociální dopady, vliv projektů na životní prostředí, kvalitu života apod. O dílčích výsledcích je informováno Zastupitelstvo obce. V případě potřeby se provádí operativní změny při realizaci projektů či dokonce úprava celého nastaveného systému.

Smyslem celého monitoringu je sledování naplňování Strategického plánu a jeho cílů. Je nutné monitorovat, zda realizace konkrétních projektů přináší přímý vliv na žádané změny v rozvoji města a či je vhodné přehodnotit zvolenou cestu prostřednictvím aktualizace Strategického plánu, a přitom zvolit jinou cestu rozvoje.

Součástí celého systému je efektivní komunikace a vzájemná informovanost mezi jednotlivými organizačními složkami uvnitř i vně systému. Jde o dlouhodobý proces, který si vyžaduje odbornou péči a politickou vůli vrcholných představitelů obce a začleněných organizací. Do této oblasti spadá i neustálá komunikace s krajem, státními úřady a ostatními subjekty jak uvnitř, tak i vně regionu. V tomto smyslu se jedná o organizace a podniky v zájmové sféře obce.

Patří sem také neustálá propagace a prezentace Programu rozvoje, osvěta široké veřejnosti a snaha o získání přízně a spolupráce veřejnosti při rozvoji obce.

Tímto bude naplňován princip partnerství, který zdůrazňuje aktivní spolupráci rozhodujících institucí v regionu. Pro efektivní partnerství je potřebné splnit řadu podmínek, ke kterým patří odborná a morální úroveň partnerů, vzájemný respekt a ochota ke kompromisním řešením. Ceněna je spolupráce veřejného a soukromého sektoru při řešení problémů ve společně užívaném území.

5.1. Vzor projektového listu

Pro identifikaci rozvojových projektů je navržen projektový list, který je závazně používán pro všechny rozvojové projekty obce. Bude používán jako závazný dokument v celém projektovém cyklu, zahrnující fázi přípravy, realizace, monitoringu a kontroly.

Níže předkládáme „vzor projektového listu“. V projektovém listu budou zaznamenány údaje k dílčímu projektu.

5.1.1. Projektový list

Tabulka 17 - Vzor projektového listu

Karta projektu č.1	
Název projektu:	
Investor / nositel projektu	Obec Kryštofovo Údolí
Odpovědná osoba	
Zařazení projektu do SP	
Popis projektu (cíle, aktivity a výstupy projektu)	
Připravenost projektu	
Investiční záměr	
Projektová dokumentace	
Doklady dle staveb. zákona	
Výběrové řízení	
Smlouva o dílo se zhotovitelem	
Odhad celkových nákladů	
Předpokládaná doba realizace	
Možnosti financování	
Dotační	
Z rozpočtu obce	
Z darů	
Z jiných zdrojů	
Ostatní – poznámky a připomínky	

6. NÁVRH NA FINANCOVÁNÍ

6.1. Financování a schopnost realizovat rozvojové projekty

Základní ekonomický axiom, že vždy bude existovat více potřeb a přání než zdrojů k jejich naplňování, platí i v regionálním rozvoji. K získání reálnějších představ o možnostech daného území, resp. jeho správy (vedení managementu), může dobře posloužit analýza finančních možností. Ta se může skládat z analýzy rozpočtu obce, identifikace běžných a investičních výdajů v minulosti a naplánované budoucnosti a identifikace volných prostředků. Dále je třeba posoudit schopnost obcí sdružovat prostředky (v rámci mikroregionu). V zásadě je cílem identifikovat vlastní zdroje použitelné na financování nebo kofinancování rozvojových projektů. Následně je třeba provést analýzu ostatních vnějších zdrojů financování, tedy možnosti, kde lze vratné nebo nevratné prostředky na rozvojové aktivity získat. V zásadě platí, že donor určuje pravidla použití svěřených fondů, a proto i pravidla financování mohou mít vliv na škálu realizovatelných činností.

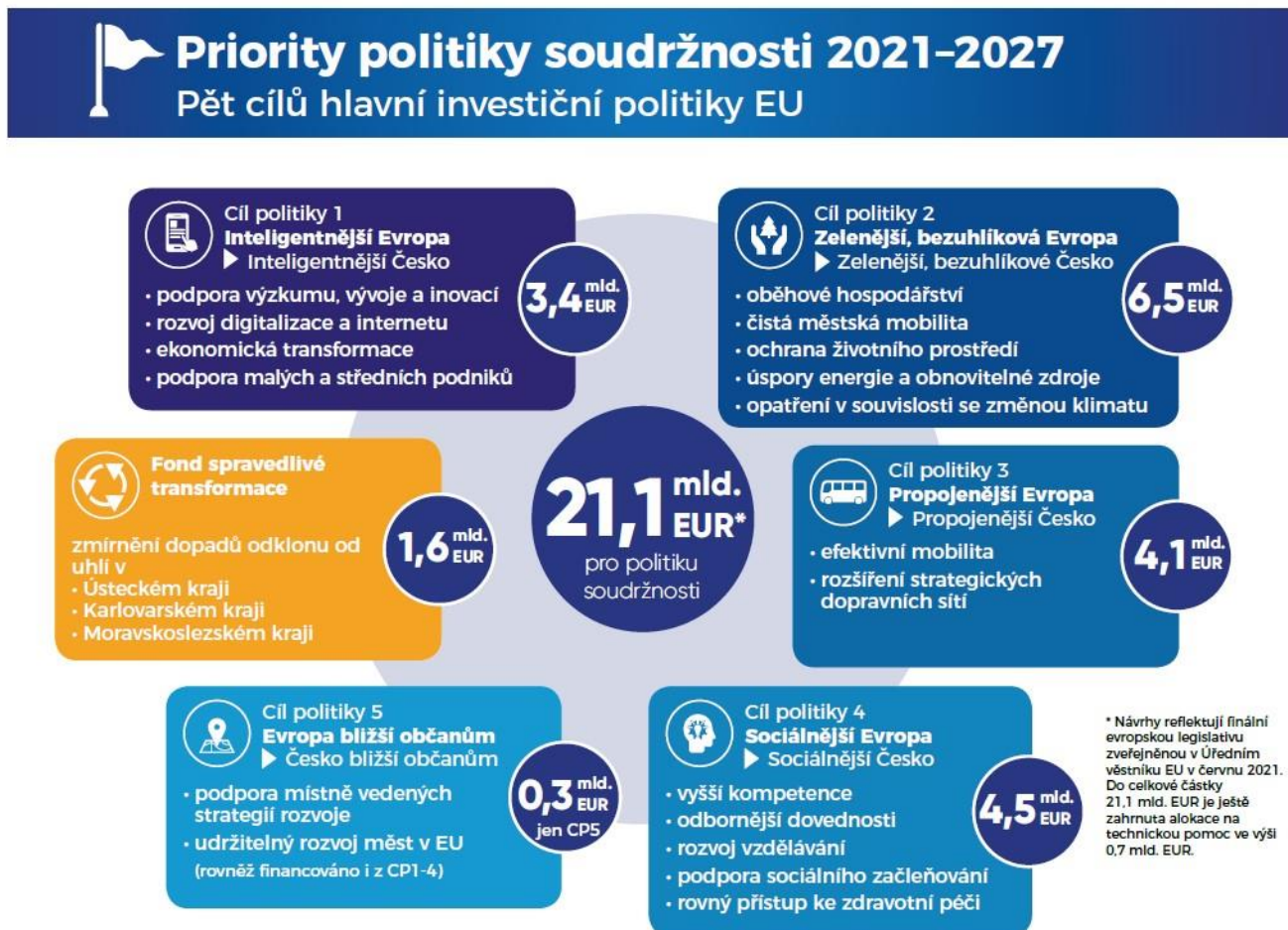
V neposlední řadě jde o posouzení vlastních schopností řízení rozvojových aktivit. Na jedné straně totiž stojí schopnost přicházet s inovativními projekty a úspěšně se ucházet o rozvojové fondy, ale na druhé straně stojí schopnost projektového managementu, tedy řízení projektů tak, aby bylo dosaženo naplánovaných výstupů, a aby výsledky naplňovaly původní očekávání.

6.2. Základní možnosti podpor

6.2.1. Programy pro programové období 2021-2027

Pro programové období 2021-2027 jsou připraveny nové programy, které budou spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Proces přípravy programů probíhá souběžně na úrovni EU a na národní úrovni.

Graf č. 14 Priority, cíle a alokace financí investiční politiky EU v období 2021-2027

6.2.2. Národní operační programy

1. [OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost](#), řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu;
2. [OP Jan Amos Komenský](#), řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
3. [OP Zaměstnanost+](#), řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
4. [OP Doprava](#), řízený Ministerstvem dopravy;
5. [OP Životní prostředí](#), řízený Ministerstvem životního prostředí;

6. [Integrovaný regionální operační program](#), řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
7. [OP Fond spravedlivé transformace](#), řízený Ministerstvem životního prostředí;
8. [OP Technická pomoc](#), řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
9. [OP Rybářství](#), řízený Ministerstvem zemědělství

6.2.3. Programy přeshraniční spolupráce

1. [Interreg V-A Česká republika - Polsko](#), řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
2. [Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
3. [Interreg V-A Rakousko - Česká republika](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
4. [Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
5. [Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj

6.2.4. Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce

1. [Program nadnárodní spolupráce Interreg Central Europe](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
2. [Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
3. [Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
4. [Program meziregionální spolupráce ESPON](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
5. [Program meziregionální spolupráce INTERACT](#), koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;

Programy byly vymezeny v návaznosti na 5 tematických okruhů stanovených na národní úrovni, které představují „převodník“ mezi úrovní národních rozvojových priorit a cílů a prioritních os jednotlivých programů. Tyto okruhy se opírají o řádně zdůvodněné problémové

analýzy zpracované resorty, kraji a zástupci měst a obcí a byly podrobeny dlouhé, důkladné a detailní debatě a systematickému ověřování potřeb ze strany partnerů.

Programy jsou připravovány v gesci příslušných resortů a projednávány s relevantními partnery regionálními, lokálními, hospodářskými i sociálními a také se zástupci neziskového sektoru. Koordinací přípravy programových dokumentů jak na úrovni ČR, tak i EU bylo [usnesením vlády č. 650 ze dne 31. srpna 2011](#) pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

6.3. Doplnkové možnosti

V předchozí kapitole jsou uvedeny možnosti dotačních titulů a podpor na léta 2021–2027, převážně z prostředků Evropského společenství.

Obec Kryštofovo Údolí má možnost využít také řadu menších programů pod záštitou ministerstev České republiky, které vyhláší dotace vázané na konkrétní oblast podpory. Tyto programy jsou vyhlášovány průběžně a řeší aktuální potřeby obcí v daných letech.

Dnes jsou k dispozici také odborné poradenské vyhledávače, kde podle předmětu podpory nebo podle žadatele okamžitě vyhledá vyhlášený program. Mezi nejznámější např. www.edotace.cz, www.mmr.cz odkaz na fondy EU (webový portál o fondech financovaných z Evropské unie).

Důležitým zdrojem finančních zdrojů mohou být také mnohá partnerství v národních projektech a v projektech větších měst. Tyto projekty mohou také přinést obci pomoc pro určitou cílovou skupinu obyvatel.

7. DATABÁZE PROJEKTŮ

Databáze projektů tvoří samostatně svázanou část, jelikož se jedná o „živý materiál“, který bude průběžně doplňován a aktualizován v závislosti na požadavcích jednotlivých členů samosprávy obce.

Tabulka 18 - Databáze projektů

ČÍSLO	NÁZEV PROJEKTU	NÁKLADY V KČ	PRIORITA
1.	Oprava oken na obecním úřadě	200 000	Priorita 1 – Občanská vybavenost
2.	Oprava oken v mateřské škole	200 000	
3.	Nová fasáda na budově mateřské školy a kavárny	1 000 000	
4.	Vybudování víceúčelového hřiště	1 000 000	
5.	Oprava obecní stodoly a stánku s keramikou	500 000	
6.	Nová fasáda na budově s obecními byty č.p.95	1 000 000	
7.	Nová fasáda na budově s obecními byty Novina č.p.154	1 000 000	
8.	Oprava místních komunikací v oblasti Pětidomky	6 000 000	Priorita 2 – Infrastruktura obce
9.	Zbudování nové místní komunikace k p. Laksarovi	50 000 000	
10.	Umístění průjezdového rychlostního radaru	300 000	
11.	Obnova a oprava historických cest	500 000	Priorita 3 – Turistický ruch
12.	Úprava stávajících parkovišť v centru	1 000 000	
13.	Zbudování veřejného WC u obecní hospody	500 000	
14.	Zbudování veřejného WC na parkovací ploše pod Uhlířovými	500 000	Priorita 4 – Životní prostředí
15.	Velké prokácení obce	300 000	
16.	Obnova ovocné aleje k nádraží	100 000	Priorita 5 – Spolkový a komunitní život
17.	Podpora spolků	400 000	
18.	Podpora hasičů	6 000 000	
19.	Podpora jednorázových společenských akcí	1 000 000	

SEZNAM MAP

Mapa 1 Administrativní členění Libereckého kraje	10
Mapa 2 Administrativní členění okresu Liberec	13
Mapa 3 Administrativní členění SO ORP Liberec	14
Mapa 4 Území obce Kryštofovo Údolí	15
Mapa 5 Dopravní mapa obce Kryštofovo Údolí	31
Mapa 6 Dopravní mapa obce Kryštofovo Údolí	31
Mapa 7 Dopravní mapa obce Kryštofovo Údolí	31
Mapa 8 Vyznačení železničních zastávek v obci Kryštofovo Údolí.....	33
Mapa 9 Turistický region 8 Český sever.....	41
Mapa 10 Turistická oblast 16 Lužické hory a Ještědský hřbet.....	42
Mapa 11 VPZ Kryštofovo Údolí.....	48

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vymezení území obce Kryštofovo Údolí	15
Obrázek 2 Novinský viadukt.....	16
Obrázek 3 Ještěd.....	43
Obrázek 4 Zámek Lemberk.....	44
Obrázek 5 Skalní hrad Sloup.....	45
Obrázek 6 Sousoší Piety.....	46
Obrázek 7 Dům č. p. 75 v Kryštofovo Údolí	47
Obrázek 8 Dům č. p. 41 v Kryštofovo Údolí	48
Obrázek 9 Kříž u č. p. 67 v Kryštofovo Údolí	49
Obrázek 10 Dům č. p. 17 v Kryštofovo Údolí	50
Obrázek 11 Most se sochou Sv. Jana Nepomuckého v Kryštofovo Údolí	51
Obrázek 12 Dům č. p. 15 v Kryštofovo Údolí	52
Obrázek 13 Dům č. p. 82 v Kryštofovo Údolí	52
Obrázek 14 Železniční viadukt Novina.....	53
Obrázek 15 Dům č. p. 126 v Kryštofovo Údolí	54
Obrázek 16 Kaple se sousoším Piety v Kryštofovo Údolí.....	54
Obrázek 17 Dům č. p. 101 v Kryštofovo Údolí).....	55
Obrázek 18 Dům č. p. 64 v Kryštofovo Údolí	56
Obrázek 19 Dům č. p. 67 v Kryštofovo Údolí	57
Obrázek 20 Kaplička Panny Marie Pomocné	58

Obrázek 21 Dům č. p. 21 v Kryštofovo Údolí	58
Obrázek 22 Kostel sv. Kryštofa v Kryštofovo Údolí	59
Obrázek 23 Parní lokomotiva Adolf	61
Obrázek 24 Pohled na zříceninu hradu Děvín.....	62
Obrázek 25 Pohled na krajinu Přírodního parku Ještěd	65

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Základní údaje o Libereckém kraji.....	11
Tabulka 2 Základní informace o obci Kryštofovo Údolí	17
Tabulka 3 Vývoj počtu obyvatel v obci Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)	23
Tabulka 4 Vývoj a původ přírůstku či úbytku obyvatel v obci Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)	23
Tabulka 5 Přehled vývoje rozvodů a sňatků na území obce Kryštofovo Údolí (vždy k 31.12.)	23
Tabulka 6 Obyvatelstvo obce Kryštofovo Údolí dle nejvyššího ukončeného vzdělání (SLDB 2021).....	25
Tabulka 7 Podnikatelské subjekty na území obce dle převažující činnosti (k 31. 12. 2021)...	26
Tabulka 8 Podnikatelské subjekty na území obce Kryštofovo Údolí dle právní formy.....	27
Tabulka 9 Obyvatelstvo obce Kryštofovo Údolí dle ekonomické aktivity	28
Tabulka 10 Vývoj nezaměstnanosti v obci Kryštofovo Údolí v letech 2014 – 2022 (vždy k 31.12.).....	29
Tabulka 11 Plocha pozemků na území obce dle druhu (k 31. 12. 2020 a 2021)	30
Tabulka 12 Domovní fond obce Kryštofovo Údolí dle SLDB 2011	37
Tabulka 13 Instituce občanské vybavenosti v obci Kryštofovo Údolí.....	39
Tabulka 14 - Priority rozvoje obce podle průzkumu.....	77
Tabulka 15 - SWOT analýza	79
Tabulka 16 - Prioritní oblasti rozvoje v obci Kryštofovo Údolí	82
Tabulka 17 - Vzor projektového listu.....	97
Tabulka 18 - Databáze projektů	102

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvatel obce Kryštofovo Údolí 2000 – 2021 (vždy k 31.12.)	24
Graf č. 2- Priority rozvoje obce podle průzkumu.....	68
Graf č. 3 - Nejvýznamnější priority podle pohlaví respondentů	69
Graf č. 4 - Nejvýznamnější priority u mužů.....	69
Graf č. 5 - Nejvýznamnější priority u žen	70
<i>Graf č. 6 - Nejvýznamnější priority podle vzdělání respondentů .....</i>	<i>71</i>
<i>Graf č. 7 - Nejvýznamnější priority pro respondenty se středoškolským vzděláním .....</i>	<i>71</i>
<i>Graf č. 8 - Nejvýznamnější priority pro respondenty se středoškolským vzděláním .....</i>	<i>72</i>
<i>Graf č. 9 - Nejvýznamnější priority pro respondenty s vysokoškolským vzděláním.....</i>	<i>72</i>
<i>Graf č. 10 - Nejvýznamnější priority podle věku respondentů .....</i>	<i>73</i>
Graf č. 11 - Nejvýznamnější priority skupiny 30-49 let	74
Graf č. 12 - Nejvýznamnější priority skupiny 50-64 let	75
<i>Graf č. 13 - Nejvýznamnější priority skupiny nad 65 let.....</i>	<i>75</i>
Graf č. 14 Priority, cíle a alokace financí investiční politiky EU v období 2021-2027	99

POUŽITÉ ZDROJE DAT

Informace z webových stránek:

www.epusa.cz – elektronický portál územních samospráv

www.risy.cz – regionální informační servis

<http://rekos.psp.cz/> - Registr komunálních symbolů

www.czso.cz – Oficiální stránky Českého statistického úřadu

<http://portal.mpsv.cz> - Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí

<http://aplikace.mvcr.cz/> - Aplikace ministerstva vnitra Adresy v České republice

<https://www.google.cz/maps/> - Mapy Google umožňují vyhledat místní firmy, zobrazit mapy a najít trasy

www.mapy.cz – Mapy Seznam.cz

<http://geoportal.jsdi.cz/> - Silniční a dálniční síť ČR k 1. 1. 2016

www.ziveobce.cz – Katalog firem v obcích

<http://www.info.mfcr.cz/ares> - aplikace ARES Ministerstva financí

<https://www.kr-liberecky.cz/> - Oficiální stránky Libereckého kraje

<http://www.krystofovoudoli.eu/> – Oficiální stránky obce Kryštofovo Údolí

www.navylet.cz - Tipy na výlet a turistické atrakce v Čechách a na Moravě

Dokumenty

Informace o nezaměstnanosti v České republice k 30. 6. 2019. [online]. [cit. 2019-09-16].

Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Statistiky

Statistický lexikon obcí České republiky 2013. [online]. [cit. 2019-09-16]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-lexikon-obci-2013-a8m6eyff20>

Databáze demografických údajů za obce ČR. [online]. [cit. 2019-09-16]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. [online]. [cit. 2019-09-16]. Dostupné z:

<https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>